

Op te bergen
in de band van
9 november 2005

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie

gehouden op 19 oktober 2005

INHOUD

Opening	3
Mededelingen	4
Vaststelling van de agenda	4
Verslag vergadering van 14 september 2005	4
Ingekomen stukken	4
Rondvraag	4
IPO-aangelegenheden	4
Notitie van de fractie van het CDA van 23 juni 2005, inzake publieke verantwoording	
Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)	4
Statenstuk 2005-203; Rapport van bevindingen Beoordeling weerstandsvermogen 2004	13
Brief van 27 september 2005; inzake Toelichting op meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen	13
Brief van 27 september 2005; inzake Tussentijdse rapportage uitvoering Begroting 2005	20
Statenstuk 2005-202; Nota van aanbidding Begroting 2006	24
Statenstuk 2005-204; inzake Rechtmatigheid 2005	36
a. Controleprotocol	36
b. Nota misbruik en oneigenlijk gebruik	36
Sluiting	37
Toezeggingen	38
Aanvulling	39

STATENCOMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ECONOMIE

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 19 oktober 2005 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

H. Zomer (CDA, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
A. Boer (PvdA)
A.H.J.Dohle (VVD)
A. Haar (D66)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
H. Holman (CDA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
C. Kloos (Drents Belang)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)

Verder aanwezig:

mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw I. Rozema (statengriffier)
J. Bos (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

L. Bomhof (VVD)
J. Langenkamp (GroenLinks)
J.G. van Pijkeren (Fractie de Jong)
A. Wendt (ChristenUnie)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering op 14.03 uur en heet alle aanwezigen en in het bijzonder de heer Boer van harte welkom.

Omdat er een lange agenda is, dringt hij er bij eenieder op aan eraan mee te werken dat de vergadering op de geplande tijd kan worden gesloten. Rond half zes zal er gelegenheid zijn een broodje te eten.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de heren Bomhof, Langenkamp, Van Pijkeren en Wendt hebben laten weten de vergadering niet te kunnen bijwonen.

3. Vaststelling van de agenda

De heer LOOMAN verzoekt om de gezamenlijke behandeling van de agendapunten 9 en 10.

Overeenkomstig dit voorstel wordt besloten, waarna de agenda wordt vastgesteld.

4. Verslag vergadering van 14 september 2005

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

Besloten wordt de stukken conform het daarbij gevoegde voorstel af te doen.

6. Rondvraag

Mevrouw MULDER vraagt naar aanleiding van het persbericht over het beschikbaar stellen van geld aan jonge agrariërs, waarom niet het gevraagde bedrag van € 250.0000,-- maar slechts € 90.000,-- is gegeven.

De heer SWIERSTRA dankt de commissie en de afzonderlijke commissieleden voor de belangstelling die hij tijdens zijn afwezigheid heeft gekregen.

Het antwoord op de vraag van mevrouw Mulder moet hij schuldig blijven. Mevrouw Edelenbosch is de gedeputeerde die met de landbouwsector heeft overlegd. De cofinanciering door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft er ongetwijfeld mee te maken, maar het juiste antwoord zal aan het verslag worden toegevoegd.

De VOORZITTER zegt blij te zijn dat de heer Swierstra weer aanwezig is.

(Mevrouw Mulder verlaat de vergadering.)

7. IPO-aangelegenheden

Geen sprekers.

8. Notitie van de fractie van het CDA van 23 juni 2005, inzake publieke verantwoording Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

De heer HOLMAN hoort graag de mening van de andere fracties over het in opdracht van zijn fractie opgestelde rapport en de daarin opgenomen aanbevelingen.

Najaar 2004 stonden er in de krant berichten over activiteiten van de WMD op Sint Maarten. Naar aanleiding daarvan heeft het CDA vragen gesteld, die zijn beantwoord en bij een latere bespreking van dit onderwerp bleek het moeilijk de discussie in een goede vorm te gieten. Dat was de reden om dit rapport te laten maken.

Naar aanleiding van de vorige discussie is de fractie bij de WMD op bezoek geweest en later is er nog tweemaal overleg geweest. De houding van de directie verdient waardering want er kon open gediscus-

sieerd worden. Bovendien bleek dat ook de WMD is gaan nadenken over haar rol en tot verandering bereid is.

Het rapport is een opsomming van wat van een nutsbedrijf verwacht mag worden en wat maatschappelijk verantwoord ondernemen is. De WMD heeft laten weten dat het rapport geen feitelijke onjuistheden bevat.

Wat is de taak van een nutsbedrijf en wat is maatschappelijk ondernemen?

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft de directie vrij veel ruimte gegeven voor vormen van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Er zijn nogal wat nevenactiviteiten, soms commercieel en soms maatschappelijk verantwoord. Eind jaren negentig was maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven een trend, maar anno 2005 moet de conclusie zijn dat de WMD hierin redelijk ver is doorgeschoten. Heeft de WMD werkelijk wat op Sint Maarten te zoeken en moet wel in een golfterrein of in An'l'eau geparticipeerd worden? Vaak is het zo ver van de corebusiness afgaan bij veel bedrijven de start van de problemen.

Dat de WMD € 65.000,-- heeft gegeven voor kennisbevordering in Afrika en dat in Indonesië veel wordt gedaan, is prima, maar de omvang van de betrokkenheid moet wel in de gaten worden gehouden.

Op pagina 223 van de Begroting 2006 schrijft het college de ontwikkelingen bij de WMD kritisch te volgen. Het volgt daarmee de fractie van het CDA.

Op basis van het Jaarverslag 2004 kan geconstateerd worden dat er stappen in de goede richting zijn gezet. Er is een discussie geweest over de code-Tabaksblat en over corporate governance. Van een bedrijf dat werkt met het geld van de Drentse burger mag een open communicatie worden verwacht - zo wordt het salaris van de directie vermeld, een bedrag dat ver uitkomt boven het salaris van de minister-president - en het bedrijf laat weten in 2005 daarin nog verder te gaan.

Het CDA is van mening dat de WMD goed moet nadenken over haar eigenlijke taak en dat het bedrijf is te ver gegaan met zijn nevenactiviteiten. Er moet een echt onafhankelijk toezicht op het bedrijf komen.

De heer BAAS heeft respect voor de manier waarop het CDA zijn verhaal, waarin alle aspecten naar voren komen, heeft gepresenteerd. Het vreemde is alleen dat op de vele informatie geen conclusies volgen, maar slechts bevindingen. De enige bevinding van belang is dat de RvC moet worden uitgebreid met meer onafhankelijke leden. Voor de rest is de conclusie eigenlijk alleen dat de WMD aan wijze zelfbeperking moet doen.

De heer SLUITER meent dat de kernvraag is of, en zo ja in welke mate, het gewenst is dat de WMD deelneemt in activiteiten en bedrijven die niet horen tot de primaire bedrijfsdoelstelling, het leveren van drinkwater in Drenthe.

D66 maakt een onderscheid tussen deelnemingen die nuttig of nodig zijn om als waterbedrijf in Nederland goed te kunnen functioneren - KIWA NV en Reststoffenunie BV - en bijvoorbeeld de deelneming in het gietwaterproject. Uit het rapport blijkt dat de WMD veel deelnemingen heeft die geen verband hebben met de kerntaak en die een financieel risico inhouden.

Hoe kan gebenchmarkt worden als het om buitenlandse deelnemingen gaat als die deelnemingen zo moeilijk te vergelijken zijn met die in Nederland en ook de Nederlandse bedrijven onderling al zo verschillen?

Waarom is de WMD juist op deze manier en in deze omvang aan het maatschappelijk ondernemen geslagen? In welke mate dienen de nevenactiviteiten de belangen van de aandeelhouders of van de samenleving? Dient het deelnemen in een golfclub het drinkwaterbelang?

De buitenlandse deelnemingen zijn risicovol en verliesgevend en daarmee van invloed op de kostprijs van het drinkwater van de Drentse consument. Er zit een aspect in van oneerlijke concurrentie van overheidsbedrijven, er is een gebrek aan transparantie, de aandeelhouders hebben te weinig verstand van zaken en de leden van de RvC zitten daar met een dubbele pet op.

De vragen van het CDA hebben een hoge maatschappelijke relevantie.

Ook wat D66 betreft hadden de bevindingen wel wat minder voorzichtig geformuleerd mogen zijn.

Wat is de maatstaf bij het kritisch volgen door het college van de WMD op weg naar een marktgericht bedrijf en waaruit gaat dat kritisch volgen precies bestaan?

D66 dringt aan op het afbouwen van buitenlandse deelnemingen op een manier die zo weinig mogelijk verliezen oplevert. Vanuit het aspect van maatschappelijk ondernemen kan er ook voor gekozen worden die deelnemingen voort te zetten, maar dan moeten wel eerst het gewenste niveau van deelneming en de risico's duidelijk zijn. Welke keuze ook wordt gemaakt, er moet altijd sprake zijn van een goed toezicht en een goed verantwoordingsmechanisme. Daarom is een deskundige RvC nodig waarin geen mensen met een dubbele pet zitting hebben en moet bekeken worden of de aandeelhoudersvergadering ook niet toegankelijk moet zijn voor raads- en statenleden. Er moet een model komen dat transparant en democratisch is maar ook doelmatig.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vindt het een duidelijk en leesbaar rapport. Mede vanwege de risico's en de ondoorzichtige structuur wordt de vraag gesteld of het wel wenselijk is dat het nutsbedrijf maatschappelijk gaat ondernemen. Voor het een monopolistisch bedrijf is het wel erg gemakkelijk om met geld van de burgers te gaan ondernemen.

Spreeksters fractie onderschrijft de aanbevelingen van het CDA en wacht de reactie op de bevindingen die in het rapport worden genoemd af.

De heer ROELES zegt dat ook zijn fractie het waardeert dat het CDA dit rapport heeft laten opstellen. Hij is blij dat ook gesprekken met de directie van de WMD zijn gevoerd, want er moet natuurlijk wel sprake zijn van wederhoor.

Het rapport is zelfs zo duidelijk dat het zichzelf soms herhaalt.

De WMD zorgt in de eerste plaats voor goed en betaalbaar drinkwater in Drenthe. Over de core-business van de WMD hoeven de staten zich dan ook geen zorgen te maken. De kerstboom van activiteiten, die vaak te maken hebben met maatschappelijk ondernemen, roept echter de vraag op dit wel allemaal moet gebeuren. De heer Holman meent dat de stofkam door de activiteiten moet, maar de bevindingen lezend, blijkt de noodzaak daarvan niet echt duidelijk.

De heer SLUITER is van mening dat alle buitenlandse deelnemingen afgebouwd moeten worden, maar doelt hij daarbij ook op de activiteiten op de Molukken?

De heer Sluiter meent dat er best sprake kan zijn van een zekere mate van maatschappelijk ondernemen - en er zijn genoeg goede motieven om op de Molukken iets te doen - maar dat het toch ook de fractie van der VVD wel zal hebben verrast met welke geringe mate van controle de WMD aan het maatschappelijk ondernemen is geslagen. Was het de bedoeling van de VVD dat het zo is geworden als het nu is?

De heer ROELES geeft toe dat zijn fractie zeker niet een kerstboom aan activiteiten had verwacht. Maar dat betekent niet dat er meteen zo gesnoeid moet worden dat alleen activiteiten in Drenthe overblijven. Alle activiteiten mogen best kritisch bekeken worden en dan zullen er best activiteiten verricht kunnen blijven worden die niet direct tot de corebusiness horen. Omdat ook het college te kennen heeft gegeven hier zo over te denken, hoort hij graag hoe de zaak wordt aangepakt. Zo moet nagegaan worden hoe in de toekomst invulling kan worden gegeven aan het onafhankelijke toezicht en hoe de problematiek van de dubbele petten kan worden opgelost.

De staten zouden zich ook wel actiever kunnen opstellen als het gaat om vergaderingen van de RvC.

De heer LOOMAN dankt de fractie van het CDA voor de verrichte noeste werkzaamheden. Hij beschouwt dit rapport als een rehabilitatie voor een eerdere uiterst ongelukkige actie, die een heel verkeerd beeld oproep. Het rapport geeft een goed inzicht in de activiteiten van de WMD, ook als die buiten haar corebusiness liggen.

De tendens van het rapport is wel een beetje dat onmiddellijk met die activiteiten gestopt moet worden, maar sprekers fractie is daar nog helemaal niet aan toe. De aan ontwikkelingshulp grenzende activiteiten zijn met toestemming van de staten begonnen en het is dan verkeerd nu ineens te zeggen dat die moeten worden stopgezet, te meer daar er argumenten zijn om die activiteiten voort te zetten.

De heer HOLMAN zegt niet de bedoeling te hebben gehad het beeld dat nu door de heer Looman is opgeroepen, te schetsen. Er is alles voor te zeggen om in Indonesië wat te doen, maar de schrijfster van het rapport wijst op de omvang van die activiteiten. Er is geen sprake van een vooringenomen standpunt, het is de bedoeling te discussiëren. Niemand zegt dat vanaf vandaag de activiteiten afgebouwd moeten worden.

De heer LOOMAN wijst erop dat de vraag of de WMD aan ontwikkelingssamenwerking moet doen, eigenlijk al in de richting van een bepaald antwoord wijst, maar hij is blij met de uitleg van de heer Holman. Het is verstandig dat de staten, toch aandeelhouders, hierover praten, los van de mening van het college van gedeputeerde staten (GS) of van die van de president-commissaris. Omdat de participaties van de WMD zo verscheiden van aard zijn, moet per activiteit de bandbreedte bepaald worden. De aandeelhouder provincie Drenthe moet duidelijk maken waar de activiteiten mogen beginnen en waar die moeten ophouden. De WMD is een overheids NV die zich bezighoudt met een taak waar spreker zich als statenlid verantwoordelijk voor weet, namelijk zorgen voor een drinkwatervoorziening voor de inwoners van Drenthe. Op dit moment heeft vanuit het provinciehuis iemand een plaats in de RvC. Die persoon kan in dit huis ook gemakkelijk ter verantwoording worden geroepen. Als voor onafhankelijke bestuurders wordt gekozen, wordt het lastiger een bestuurder ter verantwoording te roepen. Als het binnen de WMD niet goed gaat, heeft spreker er geen moeite mee dat de te verantwoording te roepen persoon twee petten heeft, namelijk die van gedeputeerde en die van president-commissaris. Het is prima dat de staten over het rapport discussiëren en er moet zeker een vervolgdiscussie komen over de vraag welke activiteiten wel of niet kunnen en in welke omvang.

De heer KLOOS dankt het CDA voor het overzichtelijke rapport dat heel wat vragen oproept. Moet de WMD aan ontwikkelingshulp doen en moet de WMD zich garant stellen voor leningen van derden? Er is sprake van risico's tot een bedrag van €9 miljoen. Wat gebeurt er als het allemaal verkeerd gaat? De WMD moet zich vooral bezighouden met het goedkoop leveren van water en alles wat daarbij hoort en niet met zaken die onder het hoofdje ontwikkelingshulp vallen. Steun aan het buitenland hoort uit Den Haag te komen en banken moeten maar leningen verstrekken. Spreker heeft de indruk dat het onderwerp nog wel vaak besproken zal worden, zeker binnen zijn fractie.

De heer HARLEMAN is blij met het rapport. Toen het CDA het punt aan de orde stelde, had zijn fractie een andere inschatting van wat werd bedoeld, maar dat lag niet aan het CDA. Op de eerste vragen van het CDA had best anders gereageerd kunnen worden. Nu dit rapport er ligt, moet geen genoegen worden genomen met uitspraken van de WMD of het college dat er veel van is geleerd en dat geprobeerd zal worden de zaken te veranderen. De commissie kan best van de WMD eisen met een hardere omschrijving te komen van wat ze geleerd heeft en wat er gaat veranderen. Hij verwacht daarom een reactie van de WMD op het rapport. Het CDA presenteert de feiten en laat het aan de commissie over haar eigen conclusies te trekken.

De heer DE JONG zegt dat het rapport als een startnotitie kan worden beschouwd. De staten zouden daarvan meer moeten krijgen.

De heer HARLEMAN heeft de indruk dat er maar iets hoeft te gebeuren of de hele constructie van bedrijfjes en deelnemingen valt in elkaar. Als het misgaat, zullen de gebruikers uiteindelijk de tol betalen. Daarom moet nagegaan worden hoe de gebruikers een inbreng kunnen krijgen in het beleid van de WMD. De WMD moet niet alleen zorgen voor goed drinkwater, ook de prijs die daarvoor betaald moet worden is van belang. De provincie is wel aandeelhouder, maar het kost haar geen cent als de constructie ineens stort. Het gevolg voor de burgers zal zijn dat de WMD failliet gaat of dat de prijs van het water stijgt.

De heer HOLMAN dankt de commissie voor de waarderende woorden voor het rapport. Zijn fractie heeft geleerd dat zo'n rapport helpt om een discussie aan de vork te steken. De staten moeten dus in het vervolg niet schromen deskundige hulp in te roepen.

Het is de bedoeling een discussie op gang te brengen en daarom zijn harde conclusies geformuleerd. Het is fijn dat de fracties de bevindingen onderschrijven, maar het is jammer dat de PvdA expliciet afstand neemt van het voorgestelde onafhankelijke toezicht.

De heer LOOMAN zegt dat hij verkeerd begrepen is. Hij heeft alleen de voordelen van het huidige systeem genoemd.

De heer HOLMAN zegt dat dit al iets duidelijker is.

De tijd is voorbij dat politieke gezagsdragers kunnen optreden als onafhankelijke toezichthouders. Zolang hij statenlid is, heeft spreker nooit een rapportage gehad over de WMD. Nu zijn GS vertegenwoordigd in de RvC en heeft de provincie een ambtelijke vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering.

De duidelijke richting die uit de bijdragen van alle fracties valt te destilleren is dat de activiteiten van de WMD wel een onsje minder mogen, maar niemand zegt dat alle activiteiten vanaf nu afgebouwd moeten worden.

Ook over het onafhankelijke toezicht is een en ander gezegd. De WMD en het college hebben hiervan kennis kunnen nemen en zij moeten maar met een plan komen waarin zij aangeven welke conclusies zij trekken, waarna de politiek moet bepalen of de bedoelingen goed begrepen zijn en of zij zich in het plan kan vinden. Als het zover is, moet bekeken worden hoe de discussie verder gevoerd kan worden.

Het gaat veel te ver nu te discussiëren over wat wel verantwoorde activiteiten zijn en welke activiteiten te ver gaan. De mening van de partijen over wat nog als maatschappelijk verantwoord ondernemen kan worden beschouwd, is nu wel redelijk helder.

De heer BAAS vindt het einde van het rapport dat zo duidelijk en gedetailleerd is, wat teleurstellend. Van de eigen politieke opvattingen van het CDA wordt ook niet zoveel duidelijk. Daarom is de conclusie van de heer Looman terecht dat de staten dan maar duidelijk moeten maken welke activiteiten de staten niet willen.

De heer HOLMAN heeft het gevoel dat de heer Harleman de intentie van het CDA wel, maar dat de heer Baas die intentie niet goed begrepen heeft. Het rapport is door een derde geschreven. Die heeft zonder oordeel de feiten op een rij gezet, want het was niet aan haar om politieke conclusies te trekken. Het CDA en de andere fracties, met uitzondering van die van de heer Baas, hebben redelijk duidelijk gemaakt hoe zij denken over maatschappelijk verantwoord ondernemen en de hoeveelheid nevenactiviteiten en hebben duidelijk gezegd wat zij verstaan onder onafhankelijk toezicht.

De heer SWIERSTRA is blij met de wending die de discussie nu neemt. Veel vragen en opmerkingen van de commissie hebben te maken met de kaderstellende functie van de staten als het gaat om het geven van een kader waarbinnen het college zijn aandeelhoudersbevoegdheid moet uitvoeren.

De echte startnotitie over dit onderwerp verscheen eigenlijk in november 2004 toen het CDA publiekelijk suggereerde dat de Drenten te veel voor hun drinkwater betaalden en dat de WMD ten onrechte participeerde in een aantal zogenaamde niet corebusiness-activiteiten. Daarover is gediscussieerd, maar de staten gaven het college toen geen ander kader mee. Vervolgens heeft het CDA een rapport laten opstellen, waaruit blijkt dat die fractie serieus met de zaak omgaat.

In het rapport zijn de feiten, die overigens alle al bekend en voor de staten toegankelijk waren, keurig op een rijtje gezet. De afgelopen jaren is daarover nooit gesproken, maar het is goed dat er nu wel over gediscussieerd wordt. Aan dit rapport heeft het CDA een brief toegevoegd met zijn politieke conclusies, die leiden tot een viertal aanbevelingen. Die aanbevelingen zouden het kader kunnen zijn waarbinnen het college zijn aandeelhoudersbevoegdheid moet uitoefenen. De vier aanbevelingen zijn grosso modo

ook in overeenstemming met de wijze waarop het college die bevoegdheid uitoefent en wat er verder in staat is al praktijk bij de WMD.

Het college is het voor 100% eens met aanbeveling nummer 4, maar uitvoering daarvan kan ook betekenen dat de drinkwaterprijs omhoog gaat of dat de WMD niet langer deelneemt in activiteiten op het gebied van duurzaam ondernemen.

De heer HOLMAN zegt dat in alle gesprekken met de WMD duidelijk is geworden dat over de activiteiten goed is nagedacht. De WMD zegt dat alles wat zij doet, verantwoord is, dat de risico's zijn afgedekt en dat aan de keuze voor die activiteiten een logische keuze ten grondslag ligt. De gedeputeerde deelt die mening, maar de staten blijken daar toch iets genuanceerder over te denken. De conclusie dat de WMD precies doet wat in de aanbevelingen staat, is dan ook niet terecht. Er is misschien wel enige beweging in die richting, maar over de mate waarin en hoever denkt het CDA anders dan de gedeputeerde. De gedeputeerde zegt dat er onafhankelijk toezicht is, maar volgens het CDA is daar absoluut geen sprake van.

De heer SWIERSTRA merkt op hierover nog helemaal niets te hebben gezegd.

De heer HOLMAN meent dat omdat de gedeputeerde zegt dat de conclusies van het CDA volledig in overeenstemming zijn met wat de WMD doet, hij impliciet zegt dat wanneer het CDA aandringt op een vorm van onafhankelijk toezicht, dit eigenlijk al gerealiseerd is.

De heer SWIERSTRA zegt nog lang niet klaar te zijn met zijn antwoord.

De heer HOLMAN wijst erop dat de heer Swierstra zegt dat al die nevenactiviteiten logisch zijn, terwijl het CDA de kerstboom aan nevenactiviteiten helemaal niet zo logisch vindt.

De VOORZITTER verzoekt de heer Swierstra zich te beperken tot het beantwoorden van de vragen.

De heer SWIERSTRA zegt een algemeen oordeel te hebben gegeven over de aanbevelingen en daaraan te hebben toegevoegd het prettig te vinden wanneer de staten als kader ook een inhoudelijk oordeel geven.

Omdat het om een publieke onderneming gaat, zal hij zoveel mogelijk informatie verstrekken, ook als het gaat om zaken die het lidmaatschap van de RvC betreffen. Verder wil de WMD de staten graag informeren over allerlei details die betrekking hebben op de deelnames. De staten horen dan welke redenering aan die deelnames ten grondslag ligt en hoe het zit met de risicoafdekking.

Stel dat het uitgangspunt is dat de nevenactiviteiten de drinkwaterprijs maar in beperkte mate mogen beïnvloeden. Wat is dan dat "in beperkte mate" en weten de staten wel hoe groot die invloed is? De consument betaalt voor 1 m³ water ongeveer € 1,35 en daarmee zit de WMD in de absolute top van de benchmark in Nederland. De zogenaamde niet corebusiness-activiteiten, die terecht aan de orde zijn gesteld, houden een risico in. Dat risico is op alle mogelijke manieren afgedekt en vandaar de kerstboom. Nog voor die activiteiten in discussie kwamen, heeft de WMD ervoor gekozen die activiteiten via een heel transparante afgescheiden administratie en risicoafdekking in aparte ondernemingen onder te brengen. De code-Tabaksblat schrijft dit ook voor. Die transparantie leidt ertoe dat heel veel kosten worden doorberekend aan die ondernemingen, waardoor een negatief saldo ontstaat, kosten die andere ondernemingen gewoon in de corebusiness verwerken. Als het theoretisch gezien in het buitenland fout gaat - die kans is echt heel klein - dan kost dat de Drents consument maximaal 1,5 cent per m³, dus 1,5 cent op 1,35 euro. Is dat in beperkte mate, of niet?

De heer HOLMAN vindt het jammer dat de heer Swierstra deze insteek kiest. Zijn fractie wil een fundamentele discussie over de taak van een waterleidingmaatschappij, wat maatschappelijk verantwoord ondernemen is en in welke mate bepaalde activiteiten gewenst zijn, terwijl de heer Swierstra een technisch verhaal houdt, onderbouwd met cijfers en berekeningen. De kern van de discussie is: wat is de

taak van de WMD. De gedeputeerde probeert het aan de hand van technische berekeningen acceptabel te maken dat alles wat nu gebeurt, gewoon kan. Hij wil die dingen gewoon niet ter discussie stellen.

De heer SWIERSTRA zegt dat het een goed recht van de heer Holman is dat hij probeert onder de echt politieke discussie uit te komen, maar dat hem niet tegengeworpen kan worden dat hij de politieke discussie niet wil voeren. Bovendien is hij nog niet klaar met zijn antwoord.

De VOORZITTER verzoekt de heer Swierstra nogmaals zich aan de tijd te houden.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het toezicht heel nadrukkelijk te maken heeft met de keuze voor het soort onderneming. In Nederland is gekozen voor het in publieke handen houden van de waterleidingmaatschappijen. Europees rechtelijk is het toegestaan een aantal activiteiten op de vrije markt te ontwikkelen. Als Nederland ervoor kiest geen marktpartijen toe te laten dan zal erg voorzichtig moeten worden gehandeld bij het van de publieke onderneming afscheiden van andersoortige activiteiten, want de watersector kan daarin geen rol spelen. De niet direct drinkwatergerelateerde activiteiten zijn wel vrij. Als een nutsbedrijf besluit zich daar dan niet meer mee te bemoeien, zullen andere ondernemingen - vaak multinationals - zich op de watermarkt gaan begeven, waarmee de functie en het draagvlak van de eigen waterleidingmaatschappij worden uitgehold, als gevolg waarvan de overhead voor de simpele corebusiness-activiteiten in verhouding toeneemt.

De heer HOLMAN kan niet geloven dat deze redenering leidt tot de conclusie dat de WMD daarom participeert in de golfclub in Assen of in An'leau en dat de WMD daarom actief is op Sint Maarten.

De heer SWIERSTRA zegt dat het wel zo is.

De heer HOLMAN constateert dat zijn fractie op dat punt dan fundamenteel van mening verschilt met de heer Swierstra.

De heer HARLEMAN heeft het gevoel dat de gedeputeerde een pleidooi houdt tegen liberalisering van de energiemarkt en de watermarkt. Hij wil de corebusiness beschermen en de grote bedrijven buiten de deur houden.

De heer SWIERSTRA wijst erop jaar in jaar uit te hebben gepleit voor het in publieke handen houden van de watersector. Deze sector is nauwelijks te beïnvloeden door marktwerking, mede vanwege het vaste leidingennet en vanwege de belangrijke rol van een waterbedrijf in het omgevingsbeleid. Marktwerking is ook slechts een middel en geen doel op zich. Een waterbedrijf is ook een heel ander bedrijf dan een energiebedrijf of een openbaar vervoerbedrijf, want energie kan bij wijze van spreken op de hoek van elke straat worden gemaakt.

Alle activiteiten van de WMD dragen bij aan het op een goede manier inkopen en inzetten van kennis, wat blijkt uit de wijze waarop de WMD in het omgevingsbeleid de rol vervult die de staten wensen en uit de wijze waarop de WMD een rol vervult in de sociaal-economische ontwikkeling, zoals het gietwaterproject, waarmee de tuinders in wezen een belangrijke ondersteuning krijgen. Daarnaast zijn er nog activiteiten in het kader van de grondwaterbescherming zoals op de es in Emmen. Achterwege laten van die activiteiten zou op termijn hebben geleid tot kapitaalvernietiging omdat elders een nieuwe bron had moeten worden gezocht. Een strategische deelneming is die op de gronden waarop de golfclub Assen is gevestigd. De WMD hoopt daar op termijn water te kunnen winnen op een manier die goed in het omgevingsbeleid past. Elders in de provincie kan de waterwinning dan worden teruggebracht, wat goed is voor het tegengaan van de verdroging. Er wordt hoegenaamd niet deelgenomen in de golfclub zelf, het is puur de eigendom van grond. Medewerkers van de WMD voeren daar tegen betaling onderhoudswerkzaamheden uit.

Al die activiteiten leiden tot een drinkwatertarief dat hoog scoort in de benchmark. Maar dat de Drenten te veel betalen, zoals het CDA verleden jaar zei, is gewoon dus niet waar.

De heer LOOMAN zegt er voor te zijn dat de WMD extra informatie geeft over alle participaties. De staten kunnen daarna de kaders aangeven. Dat is ook de taak van de staten. De extra informatie moet leiden tot een discussie tussen de statenfracties onderling over de bandbreedte waarbinnen de WMD kan opereren.

De heer SLUITER zegt dat de gedeputeerde op hem de indruk maakt van een getergde tijger. Maar wat hoort de gedeputeerde de commissie nu eigenlijk zeggen en wat trekt hij zich daarvan aan?

De VOORZITTER verzoekt de heer Swierstra zijn betoog af te ronden.

De heer SWIERSTRA meent er niet aan te kunnen ontkomen ook iets over het toezicht te zeggen. Spreker heeft de staten van Drenthe horen zeggen dat zij zich de afgelopen jaren onvoldoende scherp hebben gerealiseerd welke invloed de kaders die zij hebben gesteld hebben gehad op de totale onderneming van het nutsbedrijf. De staten willen er nu meer bij betrokken zijn, zij willen op de hoogte zijn met wat er gebeurt en als kadersteller willen zij de aandeelhouder bepaalde ideeën mee kunnen geven. Dit betekent dat het college iedere keer weer zal moeten nagaan - vandaar het aanbod voor nadere informatie - of de maatschappelijke discussie haar weerspiegeling vindt in wat op de website wordt gezet, in de manier waarop de inhoudelijke informatie, die altijd al beschikbaar was, wordt gepresenteerd. Verder zal nog scherper moeten worden uitgelegd welke functie de waterleidingmaatschappij precies heeft in het totaal van de provinciale bemoeienis.

Er zal ook een nieuwe discussie moeten plaatsvinden over het toezicht. Bij de behandeling van de Nota bestuursfuncties in de staten is uitvoerig stilgestaan bij de verschillende commissariaten. De staten hebben toen uitgebreid gesproken over wanneer wat wel en wat niet en waarom.

Ten aanzien van de WMD was toen de conclusie dat, omdat het een publieke nutsonderneming zou blijven, zij het een NV met alle regels vandien, er sprake zou zijn van een commissariaat van overheidswege. De vraag was toen of dat commissariaat zou worden ingevuld door een zittende bestuurder uit het eigen college of op een andere manier. Er is toen nadrukkelijk voor gekozen de RvC te laten bestaan uit een aantal functionerende politieke bestuurders. De provincie is niet de enige aandeelhouder: zij heeft 50% van de aandelen en de overige 50% zijn in handen van de gemeenten. De gemeenten wijzen tezamen een drietal commissarissen aan. Er is sprake van een onafhankelijk toezicht, maar er is wel sprake van enige vermenging. Die vermenging moet zoveel mogelijk afgehouden worden. De grens is in de statuten vastgelegd maar die is al in zoverre opgerekt dat op dit moment al twee commissarissen, niet zijnde publieke vertegenwoordigers zitting hebben in de RvC, waarvan een expliciet is aangehouden vanwege zijn bedrijfseconomische kennis, achtergrond en ervaring. Op dit moment wordt bekeken of een derde commissaris met die kennis kan worden aangetrokken, die dan bovendien moet letten op de activiteiten met betrekking tot de klanten. Er is een klantenpanel in wording en verder is er een systeem om klachten te behandelen. Overigens is er het afgelopen jaar slechts één klacht binnengekomen na de discussie van vorig jaar over de vermeende te hoge tarieven.

Gelet op de positie van de nutsonderneming in een voor een deel vrije markt, moeten de nevenactiviteiten een bedrijfsmatig karakter hebben en vandaar ook de doorberekening van de kosten van de medewerkers in de dochterondernemingen en vandaar die verliezen. Maar op termijn kan de conclusie best zijn dat er veranderingen moeten komen, hetzij voor alleen de dochterondernemingen, hetzij voor de hele WMD als groep. Wat spreker betreft vindt daarover in de staten een indringende discussie plaats, maar dan niet aan de hand van suggesties en halve oordelen. De discussie moet zich toespitsen op de positie van het college als aandeelhouder en op de kaders waarbinnen het college dient te opereren. Het gaat er dan om wat de staten op de punten omgevingsbeleid, sociaal-economisch beleid, duurzaamheidsbeleid en ontwikkelingssamenwerking willen meegeven en dan moet ook de vraag aan de orde komen of een maximaal risico van 1,5 cent op een bedrag van 1,35 euro voor al die activiteiten te veel of te weinig is.

TWEEDE TERMIJN

De heer SLUITER vraagt of het verhaal van de gedeputeerde in de volgende twee zinnen kan worden samengevat.

De gedeputeerde wil best met de staten in discussie over het model van de sturing en de controle op de sturing.

De gedeputeerde gaat, met behulp van de WMD, de staten nadere informatie verstrekken over de deelnemingen, de risico's en alles wat daarmee annex is.

De heer SWIERSTRA is het met deze samenvatting eens.

De heer ROELES meent dat hetzelfde bevlogen verhaal dat nu van de kant van het college komt, door de directie van de WMD aan het CDA had moeten worden verteld. Het lijkt hem goed dat de staten nu eerst met de directie en eventueel het bestuur gaan praten en vervolgens bespreken hoe zij verder willen.

De heer LOOMAN zegt dat op basis van de informatie over de participaties de staten een kaderstellende discussie moeten voeren. Daarnaast kan gediscussieerd worden over een onafhankelijk toezicht, al kunnen, gelet op wat bij de energiebedrijven over dit onafhankelijk toezicht naar buiten komt, ook bij een onafhankelijk toezicht wel vraagtekens worden gezet.

Hij hoopt dat dit de heldere conclusie kan zijn van het debat.

De heer KLOOS blijft blij met het stuk en met de reactie van de gedeputeerde. In een later stadium komt hij zeker op het onderwerp terug.

De heer HOLMAN lijkt het goed aan de hand van de verdere informatie de discussie over taken, verantwoordelijkheden en kaders aan te gaan.

Het is lastig dat de gedeputeerde tevens president-commissaris van het bedrijf is, want hij moet nu met een dubbele pet op antwoorden.

Op het punt van het onafhankelijk toezicht en de code-Tabaksblat was het antwoord redelijk kort door de bocht.

De gedeputeerde zegt dat de kaders een aantal jaren geleden zijn gesteld en dat de staten de gevolgen van die kaders niet voldoende hebben overzien. Wil hij nagaan of de interpretatie die de directie dan wel de RvC aan de ruimte binnen die kaders geeft, misschien wel niet helemaal volgens de bedoeling van de staten is en of er in de afgelopen tien jaar misschien zoveel is veranderd dat er nu heel anders tegen een nutsbedrijf wordt aangekeken?

De heer HARLEMAN vraagt of het niet verstandiger is dat de staten dit nagaan.

De heer HOLMAN vindt die vraag terecht. Daarom ook stelt het CDA voor dat de staten over de kaders gaan discussiëren.

De gedeputeerde hoeft de vraag ook niet meteen te beantwoorden, het is al voldoende als hij erover nadenkt.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie nog wel eens over de hele kwestie wil spreken. Die discussie moet voorbereid worden en daarom verzoekt hij het college binnenkort met een notitie te komen, waarin de gedeputeerde de laatste vraag van de heer Holman beantwoordt.

De heer LOOMAN is van mening dat het een zaak van de staten is omdat wanneer het college een notitie schrijft, daarin al een bepaalde koers zal worden uitgezet.

Op grond van de nadere informatie moeten de staten in staat zijn de kaders te formuleren.

De heer HOLMAN vraagt het presidium om, wanneer alle informatie binnen is, het voortouw te nemen en met een voorstel te komen.

De VOORZITTER constateert dat de commissie met dit voorstel instemt.

De heer SWIERSTRA zal met de directie van de WMD overleggen over de vorm waarin die informatie beschikbaar komt.

Als aandeelhouder zal het college van GS op enig moment wel een opvatting moeten hebben over het beleid van het bedrijf, maar hij kan zich voorstellen dat de staten hierover eerst onderling willen discussiëren.

Ter informatie deelt hij nog mee dat op dit moment een delegatie van de WMD in gezelschap van de CvdK bezig een aantal projecten in Indonesië verder te helpen. Minister Van Ardenne heeft zojuist een bedrag van € 7,5 miljoen beschikbaar gesteld als cofinanciering van de projecten in Indonesië en daarmee het stempel van goedkeuring gezet.

Zodra de delegatie terug is, zullen de staten over de stand van zaken van de projecten geïnformeerd worden en zullen tevens mededelingen worden gedaan over de activiteiten die een gevolg waren van de tsunami. De WMD is, juist vanwege de goede ervaringen en haar kennis, door de andere partijen gevraagd de "lead" te nemen bij de uitvoering van de projecten.

9. Statenstuk 2005-203, Rapport van bevindingen Beoordeling weerstandsvermogen 2004

10. Brief van 27 september 2005, kenmerk 39/5.12/2005008570, inzake Toelichting op meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen

De heer HAAR zegt dat de overheid aan de ene kant een belangrijke functie heeft bij de ontwikkeling van de economie, maar dat zij aan de andere kant betrouwbaar en solide dient te zijn. De balans tussen deze twee zaken ligt onder andere bij het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit. Onder andere de manier waarop binnen de provincie wordt ingespeeld op veranderingen bepaalt of de weerstandscapaciteit toereikend is.

Een weerstandscapaciteit van ruim € 22 miljoen is op dit moment toereikend, maar het bedrag moet niet verder dalen. Daarom is voorzichtigheid geboden bij het aangaan van risico's bij grote financieringswerken.

De heer HARLEMAN vraagt of het wel verstandig is de huisaccountant het weerstandsvermogen te laten beoordelen. Het is geen kwestie van niet vertrouwen, maar het is beter dat een onafhankelijke derde deze zaak beoordeelt.

In het rapport staat dat de weerstandscapaciteit € 22,7 miljoen is, maar het college gaat ervan uit dat het € 25 miljoen is. Dat is merkwaardig.

GroenLinks is blij met de opmerking van de accountant dat er geen relatie is gelegd tussen de omvang van de reserve en het nog te dekken risico. Het college moet met die opmerking zijn voordeel doen.

Op pagina 14 wordt ten onrechte vermeld dat het resultaat over 2004 voor mutaties bijna € 18,9 miljoen is, omdat het slechts € 7,3 miljoen is. De accountant bedoelt waarschijnlijk het verschil tussen de prognose en het resultaat.

De accountant merkt verder op dat het positieve saldo vrij laat boven tafel kwam, maar in de halfjaarcijfers van verleden jaar was al sprake van een voordelig saldo van € 14 miljoen, dat later is bijgesteld tot een negatief saldo van € 1 miljoen, terwijl uiteindelijk na mutatie in de reserves het resultaat € 12 miljoen is.

De accountant noemt het gebruik van de gelden voor wegen en kanalen als tijdelijke buffer op momenten dat het allemaal wat tegenvalt, onterecht. Alleen als het college goed kan beargumenteren dat de accountant er in dit geval naast zit, kan het zijn standpunt handhaven, maar voorlopig is GroenLinks het met de accountant eens dat de weerstandscapaciteit € 22,7 miljoen is. De gelden in de reserves worden

op dit moment al als financieringsmiddel gebruikt en als er met de reserves iets misgaat, ontstaan problemen.

Spreker vraagt zich af of fracties die roepen dat het aantal opcenten op de motorrijtuigenbelasting omlaag moet, wel van mening kunnen zijn dat die opcenten een structureel deel van het weerstandsvermogen zijn. Immers, als die fracties bij calamiteiten bereid zijn het opcenten tot het maximum op te voeren, kunnen zij nu toch niet roepen dat die opcenten omlaag moeten. Hebben zij dan een alternatieve oplossing?

Het feit dat er een grote stille reserve is in de vorm van de aandelen-Essent stelt spreker enigszins gerust, al zal het wel een probleem worden om de jaarlijkse opbrengst van € 2,8 miljoen structureel te dekken.

Al met al vindt GroenLinks op dit moment het weerstandsvermogen van de provincie niet hoog genoeg. Bij de instelling van het BTW-compensatiefonds was het risico niet bekend. De staten hebben ingestemd met een uitname van € 1 miljoen uit het fonds, maar het was nooit hun bedoeling dit fonds als structureel dekkingsmiddel te gebruiken. Het college krabbelt nu wat terug, maar desondanks is GroenLinks bereid de brief voor kennisgeving aan te nemen.

De heer VEENSTRA wijst erop dat Ernst & Young van mening is dat het weerstandsvermogen op een bovengemiddeld niveau ligt. Leidt de conclusie van GroenLinks dat het weerstandsvermogen onvoldoende is ertoe dat die fractie anders met voorstellen omgaat, of dat zij de komende periode een heel andere lijn gaat volgen?

De heer HARLEMAN merkt op dat, omdat de risico's niet precies te becijferen zijn het bepalen van het weerstandsvermogen nattevingerwerk is. Het gaat erom dat de accountant nadrukkelijk constateert dat het weerstandsvermogen € 22,7 miljoen is en het verschil tussen dat bedrag en € 25 miljoen voorzichtigheidshalve niet meeneemt, terwijl het college dit wel doet. Hij wil nu weten waarom het college die voorzichtigheid niet in acht neemt.

De heer VEENSTRA gaat ervan uit dat als GroenLinks het niet met de accountant eens is dat het weerstandsvermogen voldoende is, het hieraan conclusies verbindt, bijvoorbeeld door minder geld te willen uitgeven.

De heer HARLEMAN wil het college eerst de kans geven hem ervan te overtuigen dat de accountant op dit punt ongelijk heeft.

De heer VEENSTRA vraagt of GroenLinks het met de accountant eens is dat het weerstandsvermogen voldoende is.

De heer HARLEMAN wijst erop dat de accountant opmerkt dat het weerstandsvermogen eigenlijk € 25 miljoen moet zijn, terwijl het nu op € 22,7 is becijferd, wat waarschijnlijk wel voldoende is. Maar uitgaande van het feit dat het € 25 miljoen zou moeten zijn is het huidige bedrag onvoldoende. Op basis van het antwoord van de gedeputeerde zal hij in tweede termijn een conclusie trekken.

De heer DE JONG vraagt of het niet beter is het grote aantal vragen dat zijn fractie bij de agendapunten 9, 10, 11 en 12 heeft schriftelijk te stellen, waarna het college ook schriftelijk beantwoordt.

Komt er op korte termijn nog een schriftelijk verslag van de antwoorden op de vragen die tijdens het inloopspreekuur zijn gesteld? Dit verslag kan dan bij de voorbereiding van de statenvergadering betrokken worden.

Spreker stelt voor de vragen die na deze commissievergadering nog overblijven schriftelijk te stellen waarna het college die binnen een week gaat beantwoorden. Als dit niet mogelijk is, moet in deze vergadering een hele waslijst aan vragen worden gesteld en zal het niet mogelijk zijn de agenda af te werken.

De heer SWIERSTRA zegt dat de vragen zeker op tijd beantwoord zullen zijn, omdat er tijdens het inloopspreekuur buitengewoon weinig vragen zijn gesteld.

De heer DE JONG wijst erop dat de door zijn fractie gestelde vragen niet alle zijn beantwoord. Dat antwoord wil het CDA toch graag hebben.

De heer SWIERSTRA zegt dit al te hebben toegezegd.

De heer DE JONG vraagt of dit ook geldt voor de vragen die na afloop van de commissievergadering nog worden gesteld.

De heer SWIERSTRA lijkt het goed dat na afloop van de hele begrotingsbehandeling wordt bekeken hoe het een volgende keer moet gaan. In ieder geval moet voorkomen worden dat in commissievergaderingen alle aandacht uitgaat naar allerlei vreemde technische vragen.

De heer DE JONG deelt mee dat zijn fractie bij de begrotingsbehandeling hierover een voorstel zal doen.

De fractie van het CDA heeft geconstateerd dat de reservepositie van de provincie Drenthe in principe goed is. Overigens is de tijd die de fracties hebben om alle stukken door te nemen, erg kort.

Had de accountant zich bij het vergelijken van het weerstandsvermogen van de provincies niet op meer recente cijfers dan die over 2002 kunnen baseren? Er had zeker wel op basis van de cijfers over 2003 vergeleken kunnen worden.

Niet alleen in de begroting 2005 ook in die van 2006 wordt de noodzaak, c.q. toereikendheid van de reserve of voorziening slechts summier aangegeven. Een volgende keer moet dit zeker uitgebreider. Omdat het rekeningsresultaat eerst ruim positief lijkt, waarna er later fluctuaties ontstaan, lijkt het raadzaam planning en control te verbeteren.

Net als GroenLinks krijgt het CDA graag meer inzicht in de stille reserve die voortkomt uit de aandelen in Essent.

Het college neemt advies nummer 3 op pagina 4 van het accountantsrapport niet over, omdat bij het aangaan van investeringsverplichtingen gecontroleerd dient te worden of aan de eisen van activering wordt voldaan en omdat de aanwezigheid van stille reserves periodiek kan worden beoordeeld. Wat is in dit geval periodiek?

Naar de mening van het CDA wordt de post Onvoorzien jaar in jaar uit te hoog vastgesteld. Op grond van de historie acht de fractie een bedrag van € 250.000,- verantwoord.

In de bestemmingsreserves zit op korte termijn nog een ruimte van € 1,6 miljoen. Biedt dit bedrag ruimte voor een extra versnelling bij het oplossen van de problematiek in de pilot Westerveld?

Het CDA is niet direct voor een verlaging noch voor een verhoging van het aantal opcenten, maar voor een trendmatig volgen.

Het meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen leidt het CDA tot de volgende vragen.

1. Wanneer krijgen de staten het voorstel tot samenvoeging met de reserve Investeringsverkeer en vervoer voorgelegd?

De heer SWIERSTRA zegt dat hier over drie jaar sprake van kan zijn, omdat het om nog lopende projecten gaat.

2. De heer DE JONG vraagt vervolgens wanneer de resultaten bekend zijn van het onderzoek naar de gewenste hoogte van de Reserve Grondwaterheffing in relatie tot de kosten van afhandeling van aanvragen en de risico's van de schade-uitkeringen.
3. Wat zijn de financiële consequenties van de Energienota II die nu waarschijnlijk in november/december zal verschijnen? Om bij de begrotingsbehandeling hierover een beslissing te kunnen nemen, moeten die consequenties eigenlijk voor die tijd bekend zijn.

4. Bij de Reserve Sociale en culturele ontwikkeling is jaar na jaar sprake van overheveling. Is het niet verstandiger om wanneer het niet lukt het geld in enig jaar op te krijgen en wanneer bekend is waarom dit niet lukt, het overschot terug te laten gaan naar de algemene middelen?
5. Het is bekend dat de provincie bezig is de spaarhypotheken anders te gaan regelen. Die voorziening moet op termijn gestopt worden. Zijn inmiddels maatregelen genomen waardoor nieuwe werknemers niet alsnog een spaarhypothek conform de oude regeling kunnen krijgen?

De heer BAAS kan zich wel vinden in het rapport van Ernst & Young en met name in de aanbevelingen 1 en 2. Wat in aanbeveling nummer 2 staat moet absoluut gebeuren om het inzicht te vergroten.

De accountant acht het weerstandsvermogen acceptabel, dus voldoende, maar niet "hiep, hiep, hoera". De provincie moet de komende jaren goed opletten om niet onder de ondergrens van €20,4 uit te komen.

Bij de Reserve Investerings Verkeer en vervoer (punt 2.02) dreigt een negatief saldo. Er zal enige dekking komen uit de vrijvallende middelen uit de bijdrage aan de regiovisie Groningen-Assen, maar waar komt dan de rest vandaan?

Mevrouw NIEUWENHUIZEN maakt uit het rapport van Ernst & Young op dat de weerstandssituatie van de provincie Drenthe vergeleken met die van andere provincies goed is.

GS vinden de aanbeveling de activastaat jaarlijks door te nemen terecht, maar verbinden daar geen directe consequenties aan.

Het advies om de risico's te kwantificeren en een weerstandsparagraaf op te nemen zal wel opgevolgd worden.

Het lijkt spreekster wenselijk dat GS zo nu en dan nut en noodzaak van reserves en voorzieningen aangeven en die dan ook kwantificeren.

Met betrekking tot het negatieve saldo van de Reserve Investerings Verkeer en Vervoer onderschrijft spreekster de vraag van de heer Baas. Heeft overheveling van de vrijvallende middelen uit de bijdrage aan de regiovisie geen negatief effect op die regiovisie?

Over de Reserve Vitaal platteland zal de fractie van de OPD haar vraag op schrift stellen.

De heer ROELES is van mening dat het college de aanbevelingen van Ernst & Young moet overnemen. De hoogte van het weerstandsvermogen wordt voldoende geacht, maar voorzichtigheid blijft geboden.

De heer HARLEMAN vraagt waar staat dat de accountant het weerstandsvermogen voldoende vindt. In het rapport wordt het "acceptabel" genoemd en dat is toch wat anders.

De heer ROELES weet dat accountants altijd heel voorzichtig zijn en als zij het acceptabel vinden, vindt de fractie van het VVD het voldoende.

Op 15 juni hebben de staten de Nota reserves en voorzieningen besproken. De toen gedane aanbevelingen zijn inmiddels verwerkt en daarom kan sprekers fractie met de brief van 27 september instemmen.

De heer LOOMAN deelt mee dat zijn fractie het weerstandsvermogen voldoende acht, maar haar verhaal van anderhalf jaar geleden over de reserves en voorzieningen door het rapport van de accountant bevestigd ziet. De accountant constateert immers dat weinig informatie beschikbaar is over de toereikendheid en noodzakelijkheid van reserves en voorzieningen. Op 15 juni is het college bij motie gevraagd hierover meer helderheid te verschaffen, maar ook de brief van 27 september geeft die helderheid nog steeds niet. Als blijkt dat door het maken van andere beleidskeuzes geld vrijgemaakt kan worden, groeit het weerstandsvermogen.

Als college en ambtenaren geen duidelijkheid kunnen of willen geven dan moet een accountant maar de opdracht krijgen een goede analyse te maken van de reserves en voorzieningen. Zo heeft de raad van Arnhem zijn rekenkamer opdracht gegeven alle reserves en voorzieningen te bekijken en de conclusie

van die kamer was dat die allemaal wel opgeheven konden worden, terwijl het college van burgemeester en wethouders ze heel hard nodig achtte.

De heer SWIERSTRA zegt op dat vooral de opmerkingen van de heer Looman een gevolg zijn van de systematiek die jaren is toegepast en die de staten altijd, onder dank aan het ambtelijk apparaat, hebben aanvaard.

Het college wil niet alleen uitvoering geven aan allerlei nieuwe dualistische regelingen, maar tegelijkertijd ook de interne aansturing en het control van processen verbeteren. Dat is een lastige opgave. Spreker is het met de heer Looman eens dat uit de Nota reserves en voorzieningen blijkt dat er niet veel ruimte is, maar dat die ruimte wel regelmatig opnieuw moet worden bekeken. Dat zal ook gebeuren en naarmate de processen meer gestroomlijnd worden zal de relatie tussen de reserves en de aangegane en aan te gane verplichtingen en de politieke ambities steeds duidelijker worden.

De accountant stelt dat het weerstandsvermogen tussen € 20,4 en € 28,6 miljoen moet zitten en als het college dan tussen die twee bedragen in gaat zitten, zit het redelijk. Maar het blijft nattevingswerk en een accountant zal nooit zeggen dat een bepaald bedrag goed is, want dan hangt hij als zich een probleem voordoet. De accountant vindt € 25 miljoen het goede bedrag, maar het huidige bedrag is acceptabel omdat in de bestemmingsreserves op korte termijn nog een bedrag van € 1,6 miljoen zit om risico's op te vangen. Dat betekent niet dat dit bedrag zomaar ingezet kan worden, want het kan ook nodig zijn voor nieuw beleid.

Via steeds meer controle op allerlei processen wordt gepoogd de overschotten terug te brengen en daarom wil het college voorlopig de bestemmingsreserves, die alleen worden besteed aan de doelen waarvoor ze zijn ingesteld, handhaven. Als er na die besteding nog geld overblijft, gaat het geld terug naar de algemene pot.

De heer LOOMAN zegt dat hiermee wordt gesuggereerd dat er ruimte is.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat wanneer vandaag wordt besloten de bestemmingsreserves op te heffen, er voor de financiering van de afgesproken activiteiten elders geld moet worden gevonden, maar dat in ieder geval het risico afgedekt kan worden.

De heer LOOMAN merkt op dat ook de accountant zegt dat op dit moment de relatie tussen het doel van de reserves en de ruimte die daarin zit niet bekend is, terwijl de staten daarover wel helderheid willen hebben.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het heel moeilijk zal zijn volledige helderheid te geven, maar dat heel hard wordt gewerkt aan het verkrijgen van meer duidelijkheid.

Spreker is het met de heren Haar en Baas eens dat het weerstandsvermogen dan wel acceptabel is, maar dat voorzichtigheid geboden is en dat de door de accountant aangegeven bandbreedte bij voortduring moet worden bewaakt.

De heer HARLEMAN wijst erop dat de accountant zegt dat bepaalde punten voorzichtigheidshalve niet in het weerstandsvermogen moeten worden meegenomen, terwijl het college dit wel doet. Hoe voorzichtig is het college wanneer het afwijkt van het advies van de accountant?

De heer SWIERSTRA merkt op dat de accountant het weerstandsvermogen over all acceptabel vindt, omdat het bedrag na aftrek van de bestemmingen € 22,7 miljoen is, er in de bestemmingsreserves op korte termijn nog € 1,6 miljoen zit om de risico's op te vangen en omdat de bestemmingsreserves, mocht dit noodzakelijk zijn, kunnen worden gewijzigd. De bedragen € 22,7 en € 1,6 miljoen bij elkaar opgeteld maken al bijna € 25 miljoen en daarom twijfelt het college niet aan de conclusie van de accountant.

De heer HARLEMAN zegt dat de accountant adviseert het bedrag van € 1,6 miljoen niet mee te nemen in het weerstandsvermogen en dat daarom het weerstandsvermogen niet voldoende is, maar acceptabel.

De heer LOOMAN vindt dit een voorbeeld van semantiek. Als acceptabel onvoldoende zou zijn, was hij op de middelbare school niet blijven zitten.

De heer SWIERSTRA merkt op dat een accountant nooit zal zeggen dat een bepaald bedrag fantastisch is, want dan is hij daarmee aansprakelijk. Maar die accountant schrijft wel dat het bedrag van € 1,6 miljoen opgevat kan worden als een vorm van ruimte. Het is de accountant van de staten, maar als de staten op bepaalde onderdelen een second opinion wensen, kunnen zij die vragen.

Dat de overschotten dit jaar lager zijn dan verleden jaar is een teken dat de organisatie de zaken beter in de hand krijgt en dat het college zijn toezeggingen uitvoert. Er worden nota's gestuurd en rekeningen betaald omdat er wat gebeurt.

Het gebruik van de opcenten als dekkingsmiddel is een politiek besluit en de staten moeten zich daarover maar uitspreken.

Met betrekking tot de reserves vormt die van Essent een apart verhaal, maar spreker kan hierin geen nader inzicht geven. De provincies hebben verleden jaar naar aanleiding van de discussie over het gebruik van de waarde van de aandelen voor de aanleg van de Zuiderzeelijn een enorme strijd met Essent gevoerd en Essent als zelfstandige onderneming met eigen door de wet toegekende bevoegdheden kan besluiten bepaalde gegevens niet te verstrekken. De provincies hebben toen besloten onafhankelijke accountants een onderzoek te laten doen naar de waardes en die waardes bij de notaris in de kluis te leggen tot het moment dat de discussie met de staat wordt gestart over het al dan niet verkopen van die aandelen. Die afspraak is mede gebaseerd op de motie-Crone, die als gevolg kan hebben dat de waarde van de aandelen enorm keldert. Ook is duidelijk dat het dividend dat de provincie op dit moment toucheert bij de huidige rentestand niet gemakkelijk kan worden geïncasseerd zonder enorme bedragen te cashen; die waarschuwing van de heer Harleman is terecht.

Als de staten weinig tijd hebben om de discussie over de stukken voor te bereiden, moet nog maar eens naar de planning gekeken worden, maar de politieke discussie is al in het voorjaar gevoerd en van de uitkomst van die discussie is de begroting alleen maar een technische vertaling.

Bij het nog verder naar voren halen van het publiceren van de formele begrotingsstukken, moet ook de voorjaarsnota nog eerder verschijnen. Bij de gemeenten verschijnen de begrotingen ook in het najaar en het Rijk presenteert op Prinsjesdag eigenlijk pas zijn voorjaarsnota, terwijl daarna alle begrotingshoofdstukken al in december zijn afgehandeld. Maar de staten kunnen natuurlijk bekijken hoe de voorbereiding verder gestroomlijnd kan worden.

Het college heeft er geen enkel belang bij de reserve Infrastructuur tot de laatste euro in stand te houden, want het politieke effect van het opheffen van die reserve is al verwerkt.

De heer DE JONG vraagt of, omdat de eigenlijke afrekening al is gemaakt, de afwijking hoogstens enkele euro's kan bedragen.

De heer SWIERSTRA kan dit niet helemaal beamen, omdat vanwege het feit dat het om aanbestedingen gaat, behoorlijke fluctuaties kunnen voorkomen. Maar het gaat nooit om grote aantallen miljoenen.

De heer DE JONG constateert na vergelijking van de Tussentijdse rapportage met het meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen dat er toch wel sprake is van enige ruis. Die kan veroorzaakt zijn door wat de heer Swierstra nu aangeeft, maar de staten kunnen de oorzaak niet zelf achterhalen.

De heer SWIERSTRA zegt dat het college zijn best doet om de gegevens in de verschillende stukken beter bij elkaar te brengen. Ook hij zou het liefst iedere maand een overzicht krijgen, maar dat zal bij overheidsfinanciën altijd moeilijk zijn. Het karakter van een reserve is ook iets anders dan die van een

liquiditeitsbegroting, een investeringsplanning of een kasstroom. De staten moeten kijken of de activiteiten wel of niet op tijd zijn verricht.

Ook dit jaar zal het college ongetwijfeld met voorstellen voor overheveling van budgetten komen. Dat heeft te maken met de vordering van projecten die deze collegeperiode moeten worden uitgevoerd, maar waarbij om diverse redenen definitieve bedragen nog niet gecommitteerd konden worden. Als het college nu al weet dat posten zeker niet uitgegeven zullen worden, kan tot vrijval worden besloten, maar in principe komen de bedragen dan vrij binnen het desbetreffende programma. Uiteindelijk zal bij afloop van het programma, dus aan het eind van de collegeperiode, definitief afgerekend worden. Als er overheveld moet worden, ligt daaraan een duidelijke motivering ten grondslag.

Het college is bezig met de kwestie van de spaarhypotheek. De onderhandelingen met zowel de werknemers als de banken moeten zorgvuldig gebeuren en het college probeert op zo kort mogelijke termijn daarover een voorstel te formuleren.

Het college neemt graag de aanbevelingen van de accountant over, ook die met betrekking tot actualisering van de activa.

De staten kennen de systematiek van de financiering van het investeringsprogramma verkeer en vervoer. Inmiddels mag de provincie bij een negatieve stand van dit programma niet meer van zichzelf lenen, waardoor in enig jaar een boekhoudkundig tekort kan ontstaan. Dat zal op zijn vroegst over enkele jaren zijn, maar nu er bij de regiovisie wat vrijvalt, stelt het college voor dat geld voor verkeer en vervoer te gebruiken. Er zit nog een strik om het bedrag - dat is het signaal dat het geld ter voorkoming van onoverkomelijke problemen niet aan iets anders moet worden uitgegeven - omdat wanneer dit geld nodig is ook andere projecten op het terrein van verkeer en vervoer herijkt moeten worden. Er zal geld nodig zijn voor de N33 en het kanaal Erica-Ter Apel, maar de staten kunnen ook besluiten tot een fundamentele herijking van het programma.

Mevrouw KLIP merkt op dat het college er juist vanwege de onderhandelingsaspecten voor gekozen heeft bij de spaarhypotheek geen knip te maken tussen het huidige pakket en de nieuwe werknemers maar dit in een geheel te behandelen. De afronding zal geen jaren meer duren.

De Energienota II krijgt de vorm van een startnotitie en die notitie zal in november in de Statencommissie Omgevingsbeleid behandeld worden. De denkrichting van het college is om voor 2006 en 2007 tweemaal € 250.000,- uit de reserve Nationaal Milieubeleidsplan te putten en dat geld te investeren in met de energienota beoogde doelen. Het uitvoeringsplan moet begin 2006 klaar zijn, opdat wanneer blijkt dat er meer geld voor beschikbaar moet komen, hiermee in de Voorjaarsnota 2006 rekening kan worden gehouden. Naast het bedrag van tweemaal € 250.000,- zijn er natuurlijk ook nog andere geldbronnen.

Over de reserve Grondwaterheffing is het college in overleg/onderhandeling met de drie waterleidingmaatschappijen die op het Drentse grondgebied actief zijn, te weten de WMD, Vitens en het Waterbedrijf Groningen. De onderhandelingen worden binnenkort, maar zeker nog niet volgende week, afgerond.

TWEEDE TERMIJN

De heer HARLEMAN zegt dat de hele discussie over het weerstandsvermogen zolang er geen rampen gebeuren slechts theoretisch is. Waarom neemt het college de suggestie om een extern deskundige het weerstandsvermogen te laten berekenen niet over? Volgend jaar is de onbenutte belastingcapaciteit van de provincie geen € 8 miljoen maar € 12 miljoen en dan wordt het verhaal heel anders.

De heer DE JONG zegt zijn opmerkingen te bewaren voor de behandeling van agendapunt 12.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vraagt of wanneer in de toekomst steeds meer reserves in het negatief komen, er vanuit andere reserves wordt geleend om het saldo aan te vullen.

De heer LOOMAN vindt het gewoon te lang duren voor de reserves en voorzieningen helemaal op orde zijn. Zijn fractie zal in de statenvergadering een motie indienen waarin de staten wordt gevraagd een accountant daarnaar een onderzoek te laten doen.

De heer SWIERSTRA neemt kennis van de mededeling van de heer Harleman. Hetzelfde geldt voor de opmerking van de heer Looman, maar hij wijst er wel op dat, conform de afspraak met de staten, de accountant bij de beoordeling van het weerstandsvermogen alle reserves heel expliciet heeft beoordeeld.

De heer LOOMAN merkt op dat de accountant de daarover verstrekte informatie onvoldoende vond. Waar baseerde hij zich dan op? De accountant heeft verder ook niets met de gegevens gedaan.

De heer SWIERSTRA hoopt de duidelijkheid nog in deze collegeperiode te kunnen vergroten. Jarenlang is met instemming van de staten op een bepaalde manier gewerkt en een verandering wordt nu eenmaal niet zo snel doorgevoerd. Maar uiteindelijk gaat het erom dat de staten wel een politieke discussie kunnen voeren over waar het geld naar toe gaat.

De belangrijkste vraag is of er geen onnodige stille reserves zijn, of geen geld op de plank ligt dat nuttig besteed zou kunnen worden. De afgelopen jaren was er al sprake van veel minder grote overschotten en dus komt het ideaal al dichterbij.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN herhaalt haar vraag uit de tweede termijn wat er gebeurt als er meer negatieve reserves ontstaan. Vindt dan vanuit andere reserves een aanvulling plaats?

De heer SWIERSTRA zegt dat er niet meer negatieve reserves zullen komen. De Investeringsreserve verkeer en vervoer heeft een ander karakter. In de loop van een aantal jaren wordt in die sector € 99 miljoen geïnvesteerd en als ineens een investering van bijvoorbeeld € 20 miljoen moet worden gedaan, kan het zijn dat er bij een dotatie van € 6 miljoen per jaar nog niet voldoende geld in de pot zit. In dat geval moet het geld uit een andere reserve komen, want de algemene reserve mag daarvoor niet meer aangesproken worden. Theoretisch is het een verschuiven van het probleem, maar op kasbasis wordt het probleem wel even opgelost. Voor de andere reserves geldt "op is op" en wordt er gewoon niet meer uitgegeven, tenzij de staten nog geld beschikbaar willen stellen.

De commissie besluit dat statenstuk 2005-203 de A-status kan hebben. Eventuele moties zullen bij de behandeling van statenstuk 2005-202 worden ingediend.

(De vergadering wordt voor enige minuten geschorst en daarna hervat.)

11. Brief van 27 september 2005, kenmerk 39/5.1/2005008581, inzake Tussentijdse rapportage uitvoering Begroting 2005

De heer KLOOS kan in het algemeen wel met het stuk uit de voeten. Hij herinnert eraan dat Drents Belang al een paar maal per brief heeft gevraagd waar de winsten die de provincie met werken voor derden maakt, heengaan. Het gaat dan in het bijzonder om het ingenieursbureau van de Productgroep Wegen en Kanalen. Het antwoord op al die brieven was teleurstellend, want bestond alleen uit algemeenheden. Het leek erop dat het erom ging wie de brieven het kortst kon beantwoorden. Maar uiteindelijk kwam het antwoord dat de positieve saldo's naar de algemene middelen gaan.

Op het project N34 heeft het ingenieursbureau een winst van € 0,4 miljoen heeft gemaakt, welke winst wordt gebruikt voor dekking van de kosten van de N34 (pagina 11 van de rapportage). De N34 is een rijksweg, waarmee de provincie in financiële zin eigenlijk geen bemoeienis heeft en daarvoor geld inzetten lijkt dan ook op sponsoring. Kan het college de gang van zaken uitleggen?

Omdat de winst is gemaakt in de periode 2001 tot en met 2003 concludeert spreker dat alle brieven van zijn fractie hierover onjuist zijn beantwoord.

De heer HARLEMAN vraagt de heer Kloos waarom hij hierover niet heeft gesproken bij de behandeling van de 5^e wijziging van de begroting.

De heer KLOOS zegt hierover nu te spreken, omdat het in de tussentijdse rapportage wordt genoemd. Kan het college alle winsten die in het verleden zijn en nu nog worden gemaakt zichtbaar te maken, opdat de staten in een oogopslag kunnen zien waar het om gaat?

De heer ROELES zegt dat zijn fractie in deze statencommissie alleen opgemerkt wil hebben dat het plezierig zou zijn wanneer een dergelijke rapportage iets eerder ter beschikking kwam, omdat dan nog tot bijsturing zou kunnen worden besloten, wat de transparantie vergroot.

De heer HARLEMAN vindt het voorliggende stuk een duidelijke verbetering ten opzichte van dat van verleden jaar. Omdat er over het eerste halfjaar sprake is van een tekort van €3 miljoen zou het voor de staten prettig zijn dit eerder te weten, maar aan de andere kant is het de verantwoordelijkheid van het college om binnen de begroting te blijven.

Spreker krijgt daarom graag voor de begrotingsbehandeling in de staten op papier de maatregelen die al zijn genomen of nog worden genomen die ertoe moeten leiden dat het tekort dit jaar nul zal zijn. De provincie kan zich met de huidige hoogte van het weerstandsvermogen geen verlies over 2005 permitteren.

De heer VEENSTRA zegt dat het motto "geen bericht, goed bericht" hem tot nadenken stemt over de lengte van de vergaderingen. In de eerste zes maanden is 54% van de voor dit jaar gestelde doelen al bereikt, maar was is de huidige stand van zaken? Is er al enig zicht op het financiële resultaat over 2005? Is nu al bekend dat bepaalde doelen niet worden gehaald? Welke posten moeten meegenomen worden naar het volgende jaar?

Op pagina 9 wordt gemeld dat over een aantal strategische onderwerpen overleg wordt gevoerd met Overijssel. Welke onderwerpen zijn dit? Gaat het om de A28, wordt toch weer gezocht naar samenwerking tussen Meppel en Zwolle, of gaat het om een nadere variant van de Zuiderzeelijn?

Op pagina 12 wordt een vertraging in de LED-projecten gemeld en wordt gemeld dat gezocht wordt naar andere wegen. Zouden die projecten ook meer gericht kunnen worden op mensen met een lager inkomen?

Kan het college verder de beleidsvoornemens op het onderdeel zorg wat verduidelijken?

Halverwege dit jaar was al sprake van een bedrag van €700.000,- aan rentevoordeel. Hoe is op dit punt de ontwikkeling of betekent dit dat aan het eind van het jaar dit bedrag beschikbaar is voor nieuwe voorstellen?

Waar zijn in deze tussenrapportage de gevolgen van door de staten aangenomen moties ondergebracht?

De heer HARLEMAN vraagt of de PvdA dan een overzicht wil waarin ook alle zaken die volgens planning verlopen, worden vermeld. Het college bedoelt met het motto dat niet wordt gerapporteerd als iets volgens plan verloopt.

De heer VEENSTRA is wel blij dat de rapportage beknopter is dan die van verleden jaar en hij is ook blij dat de uitvoering van het programma voor 2005 goed op schema ligt. Maar uit de tussenrapportage valt moeilijk op te maken of doelen ook werkelijk worden gehaald.

Dat het motto "geen bericht, goed bericht" hem tot nadenken heeft gestemd, wil niet zeggen dat hij over de dingen die volgens plan gaan, dikke stapels papier wil. De rapportage is goed, maar kan in de toekomst nog wel wat scherper.

De heer DE JONG is blij met de rapportage die ten opzichte van die van verleden jaar een behoorlijke gedaanteverwisseling heeft ondergaan. Enkele suggesties voor verbetering zal zijn fractie schriftelijk indienen.

Op de begroting 2006 volgt de jaarrekening 2005 en de tussentijdse rapportage is bedoeld om de stand van zaken duidelijk te maken. In principe geldt het "geen bericht, goed bericht" en moeten afwijkingen worden gemeld, maar het probleem is dat deze tussentijdse rapportage pas nu wordt behandeld terwijl zij de situatie per 30 juni weergeeft. Het moet mogelijk zijn sneller actuele gegevens beschikbaar te hebben.

Het bedrag van bijna € 16 miljoen dat op pagina 7 wordt genoemd, zegt niet veel wanneer niet bekend is wat er aan het eind van het jaar over is. In de tussenrapportage ontbreekt het voorspellende vermogen, terwijl juist dat vermogen het de staten mogelijk maakt iets met de gegevens te doen. Een suggestie om hierin verbetering te brengen, is aan de tabellen op de pagina's 23, 24 en 25 nog een kolom toe te voegen met het verwachte jaarresultaat. Inmiddels zijn al vijf begrotingswijzigingen goedgekeurd en is de zesde aanstaande en de consequenties daarvan zouden in de tussenrapportage meegenomen moeten worden.

Durft het college op basis van de nu voorliggende gegevens al iets te zeggen over het jaarrekeningresultaat? Spreker vreest dat het antwoord zal zijn dat daar nog geen enkel zicht op is, terwijl de tussentijdse rapportage zou moeten dienen om daar enig zicht op te krijgen.

Als het antwoord niet gegeven kan worden, ligt dat aan de cyclus van planning en control.

De raming van de opbrengst van de kasgelden en de dividenden wordt nu met ruim zes ton bijgesteld en de vraag is of het tekort op de Begroting 2006 daarmee voor een deel wordt opgelost. Spreker verzoekt het college die vraag schriftelijk te beantwoorden, opdat alle fracties hiervan bij de voorbereiding van de begrotingsbehandeling kennis kunnen nemen.

Sprekers fractie had graag gezien dat de verstrekte gegevens die zouden zijn afgezet tegen het begrote vermogen. Als alle uitgaven lineair verlopen, zou er op 30 juni 50% moeten zijn uitgegeven, maar omdat er altijd sprake is van seizoensinvloeden zou het goed zijn bij iedere post aan te geven of verwacht wordt dat met het begrote bedrag wordt uitgekomen.

Wanneer krijgen de staten de 6e wijziging van de Begroting 2005? Komt die nog voor 9 november?

De bedragen die in de Jaarrekening 2004 als over te hevelen bedragen zijn vermeld, komen waarschijnlijk in de Jaarrekening 2005 terug. Omdat daarop nu al zicht moet zijn, stelt spreker er prijs op die posten nu al te kennen. Bij de bespreking van de Begroting 2006 kan daar dan rekening mee gehouden worden.

Spreker sluit zich aan bij de heer Veenstra als het gaat om de LED.

Hij gaat ervan uit dat alle tijdens het technische vragenuurtje gestelde vragen schriftelijk beantwoord worden.

De VOORZITTER wijst erop dat de vragen over de nu aan de orde zijnde stukken uiterlijk morgenochtend bij de statengriffie binnen moeten zijn. Alleen dan zullen de antwoorden op tijd binnen zijn.

De heer DE JONG vraagt wanneer dat zal zijn

Mevrouw ROZEMA zegt dat het antwoord op de vragen die morgenochtend binnen zijn, worden meegezonden met de statenzending van vrijdag over een week.

De heer BAAS sluit zich aan bij de vraag van de heer De Jong om de staten eerder zicht te geven op de overhevelingen. Juist op het punt van toerisme en recreatie baart de tussenrapportage hem enige zorgen. Hij heeft de indruk dat alleen al op dit punt een forse begrotingswijziging nodig is, want er moet nog zeer veel gedaan worden en er is nog slechts een bedrag van € 66.000,-- aan apparaatskosten over.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het college vragen zo kort mogelijk tracht te beantwoorden en dat een "ja" dan buitengewoon helder is.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota is de staten voorgesteld de "aanbestedingswinst" van € 400.000,-- in te zetten voor enkele veranderingen aan de N34. De provincie kan goedkoper werken dan Rijkswaterstaat en kan soms slim aanbesteden. Geld dat van externe werken overblijft, gaat terug naar de algemene dienst en dat geld kunnen de staten vervolgens weer een andere bestemming geven,

maar het is wel goed dat geld dan te besteden aan aan rijkswegen gerelateerde projecten die gunstig zijn voor de verkeersveiligheid, het OV en het omgevingsbeleid.

De aanbestedingswinsten binnen het concern provincie komen terug in de uiteindelijke afrekening. Voor beheer en onderhoud en het uitvoeren van een aantal projecten heeft het college een managementcontract met de Dienst Wegen en Kanalen, welk contract wordt aangepast aan de inflatie en de indexeringen die in de bouwsector gelden. Toevallige aanbestedingswinsten in de afgelopen drie jaren zeggen namelijk niets over de toekomst. Er is geen sprake van dat winsten zomaar ergens blijven hangen of nu plotseling boven tafel komen.

Een viermaands- en een achtmaandsrapportage passen goed in het systeem en kunnen in de plaats komen van de halfjaarlijkse rapportage.

Over de overhevelingen en de uitputting van de huidige programma's kan op dit moment nog niets concreets gezegd worden en dat zal ook niet voor de begrotingsbehandeling lukken, maar voor het eind van het jaar zal duidelijk zijn waar overheveling gewenst is.

De uitputting van de programma's ligt over de hele collegeperiode gerekend in grote lijnen op schema en vandaar het "geen bericht, goed bericht".

Over een eventueel rekeningoverschot kan nu nog niets meegedeeld worden, want tegenover meevallers staan soms ook tegenvallers.

De heer LOOMAN merkt op dat een meevaller van zeven ton bij een rente van 2% parallel loopt met een achterblijvende investering van €35 miljoen. Hoe kan het college dan zeggen dat de uitvoering van de programma's keurig op koers ligt?

De heer SWIERSTRA wijst erop dat het gaat om de gehele collegeperiode. Grote investeringen die nog niet konden worden afgerekend, zijn al wel geraamd, maar nog niet ingeboekt. Dat kan een oorzaak zijn, maar ook het feit dat sommige investeringen wat later worden gedaan dan aanvankelijk de bedoeling was. Hierover zal het college rapporteren bij de voorstellen tot overheveling, maar er zijn geen redenen om van de gedachte dat alle voorgestelde projecten in deze collegeperiode gerealiseerd worden, af te stappen.

Een geprognosticeerde eindejaarsbalans zit niet in het systeem, maar dat hoeft volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) ook niet. Natuurlijk zal geprobeerd worden zo dicht mogelijk bij zo'n balans te komen, maar uiteindelijk is het belangrijker dat de programma's worden uitgevoerd, dat de begroting niet negatief sluit en dat de lasten niet te hoog worden, al was het alleen maar omdat een overheid niet failliet kan gaan. Maar als er problemen ontstaan, moeten nieuwe politieke besluiten worden genomen.

Na acht maanden is ongeveer 60% van de jaarprogramma's uitgevoerd, maar waarom toerisme en recreatie zo achterblijven weet spreker niet. De discussie daarover kan bij de overheveling van de budgetten gevoerd worden.

De heer BAAS is ook tevreden wanneer zijn vraag in de schriftelijke beantwoording die nog gaat komen, wordt meegenomen.

De heer HARLEMAN hoort graag of nog voor de begrotingsbehandeling een schriftelijk overzicht kan worden verstrekt van de maatregelen die het college heeft genomen om te voorkomen dat de provincie dit jaar onder nul eindigt, nu het halfjaarresultaat min 3 miljoen is.

De heer SWIERSTRA zegt dat ook die vraag schriftelijk zal worden beantwoord.

Drenthe overlegt uitvoering met Overijssel over de aanpak van de A28 en alles wat daarmee te maken heeft. De totale ontwikkeling van dat gebied zal ook een plaats krijgen in de discussie over de Hanzelijn-plus-plus. De hele verkeersproblematiek in dat gebied is sturend voor het ruimtelijk beleid en dat heeft weer een relatie met de zogenaamde netwerkanalyses die op grond van de Nota Mobiliteit gemaakt moeten worden en waarin er sprake is van een nauwe relatie met Zwolle.

De heer VEENSTRA vraagt of al voorzichtig met Overijssel wordt gesproken over een Hanzelijn-plus-plus variant.

De heer SWIERSTRA merkt op dat onder regie van het Rijk de oorspronkelijke varianten voor de Zuiderzeelijn worden uitgewerkt en onderbouwd. De Hanzelijn-plus die oorspronkelijk uitsluitend als referentievariant in het hele besluittraject zat, zal nu ook in de zin van ruimtelijke ontwikkeling en kosten-batenontwikkeling nader worden uitgewerkt. Dat is de tweede plus. Daarin speelt Overijssel natuurlijk een rol, want dan is de positie van het knooppunt Zwolle ten opzichte van de mainport Groningen heel cruciaal.

Met Overijssel wordt ook samengewerkt bij de aanbesteding van het OV en als het gaat om de overdracht van de spoorlijn Zwolle-Emmen. Het zijn allemaal kleine stukjes, maar ze zijn wel heel sturend voor de totale ontwikkeling.

In Overijssel wordt daarnaast nog gediscussieerd over de besteding van de zogenaamde Wavin-gelden aan de infrastructuur.

De heer VEENSTRA zegt na al deze mededelingen zeker op dit onderwerp terug te zullen komen.

De heer SWIERSTRA merkt op dat de staten bij de ontwikkelingen zullen worden betrokken. Met betrekking tot de stedenband en de regiovisie is tot een knip besloten, waardoor de contacten meer bilateraal zijn geworden, maar de scope is nog steeds dezelfde.

TWEEDE TERMIJN

De heer VEENSTRA zegt het antwoord op zijn vragen over LED-projecten gericht op mensen met een laag inkomen en over de beleidsvoornemens in de zorg te hebben gemist.

Met een tussenrapportage na vier en acht maanden stemt sprekers fractie volledig in. Vooral de rapportage na acht maanden kan al gezien worden als een vooruitblik naar het volgende jaar.

Verder rekt hij erop dat de inventarisatie van wat wordt doorgeschoven en de eerste indruk van het jaarresultaat 2005 in de decembervergadering aan de orde komen.

Mevrouw KLIP wijst erop dat het LED-project inhoudelijk in de Statencommissie Omgevingsbeleid is besproken.

De vraag over het Programma zorg zal schriftelijk worden beantwoord.

De VOORZITTER constateert dat er nog een schriftelijk antwoord op enkele vragen komt.

12. Statenstuk 2005-202, Nota van aanbidding Begroting 2006

De heer DE JONG zegt dat zijn fractie met veel belangstelling kennis heeft genomen van alle stukken en hij maakt het college en de ambtelijke organisatie een compliment voor al het werk dat zij hebben verzet.

Gisteravond was er op RTV Drenthe het bericht dat gedeputeerde Swierstra meent dat statenleden zich niet moeten gedragen als accountants, maar dat zij de begroting slechts moeten controleren op hoofdlijnen. Kennelijk zijn volgens de heer Swierstra dan slechts drie zaken van belang:

- wat komt er binnen aan geld
- wat gaat er uit
- wat houdt de provincie over of wat komt zij tekort.

Wat is het verschil tussen 30-07, 30-08 en 30-09? Op 30-09-2005 ontvingen de staten een dik pak stukken en dus hebben de staten maar 19 dagen de tijd gehad om alles te bestuderen. Die termijn is veel te kort voor een inhoudelijke beoordeling. Zo moet het niet weer.

Sprekers fractie heeft de begrotingen van alle provincies opgevraagd en daarbij bleek dat in Groningen en Fryslân de begroting al medio juli beschikbaar was, terwijl ook in die provincies de statenbehandeling op 9 november plaatsvindt. Het zal mede vanwege het BBV niet gemakkelijk zijn geweest de stukken op tijd klaar te hebben, maar kunnen in het vervolg ook in Drenthe de stukken voor 1 september beschikbaar zijn?

De heer HARLEMAN vraagt of ook is gekeken naar de betrouwbaarheid van de stukken die al zo vroeg zijn verschenen.

De heer DE JONG zegt het antwoord daarop volgend jaar te zullen geven.

Het CDA overweegt in de statenvergadering een motie in te dienen, waarin data worden genoemd waarop de stukken beschikbaar moeten zijn. Waarom zou het hier niet zo vroeg kunnen als in Groningen en Fryslân?

Sprekers fractie is ook niet gelukkig met het dikke pak papier dat tezamen de begrotingsstukken vormt. Op Internet zijn de stukken samengevat in 16 pagina's met een voorwoord van de commissaris. Het zou voor de leesbaarheid goed zijn de begroting te beginnen met een vijftal pagina's met kerncijfers. Daarnaast zou er een stuk van zo ongeveer 30 pagina's kunnen verschijnen waarin alles wat meer is uitgewerkt. Iemand die dat heeft gelezen, weet dan redelijk goed wat er in de provincie gebeurt. Natuurlijk moeten de grote boekwerken dan ook nog verschijnen, maar daarin zou de samenvatting kunnen worden opgenomen. De echt interessante dingen staan nu pas achterin het boek. Hij hoort graag de mening van de andere fracties over deze suggestie.

Spreker wil zich in deze vergadering beperken tot het stellen van enkele vragen; de overige zal hij schriftelijk indienen. Hij hoopt dat binnen anderhalve week drie stukken verschijnen: het ongecorrigeerde verslag van deze commissievergadering, het verslag van de technische vragenronde en de antwoorden op de concrete vragen die vandaag zijn gesteld.

Op termijn krijgt spreker ook graag eerder duidelijkheid over cruciale wijzigingen. Nu werden de huisvestingsplannen pas verleden week bekend. In de begroting 2006 staat voor 2007 een uitgave van €7 miljoen gepland voor de huisvesting, maar pas na lezing van alle stukken wordt duidelijk waarop dit bedrag gebaseerd is.

De taakverdeling tussen GS en provinciale staten (PS) wordt helder genoemd en dan wordt waarschijnlijk bedoeld dat de staten op hoofdlijnen moeten besturen. Het is een taak van PS om zichzelf meer zichtbaar te maken, maar daarvoor moeten zij dan wel meer tijd krijgen en dus moeten de stukken eerder beschikbaar zijn.

Spreker stelt voor het antwoord op zijn schriftelijke vragen ook naar de andere fracties te sturen.

De VOORZITTER zegt dat dat de normale gang van zaken is.

De heer DE JONG leest op pagina 235 dat de investeringen in 2006 bijna €24 miljoen bedragen, in 2007 bijna €29 miljoen, in 2008 bijna €17 miljoen en in 2009 ruim €9 miljoen, terwijl in de begroting 2005 dit bedrag voor elk jaar ongeveer €43 miljoen was. Volgens de begroting 2006 zijn de investeringen over vier jaar ongeveer de helft van het totale bedrag in de begroting 2005. Ongetwijfeld staat de verklaring in de begrotingswijzigingen en in de tussentijdse rapportage maar het zou plezierig zijn wanneer er in de begroting ook drie regels aan gewijd waren.

Via de Statengriffie zijn de programmaoverzichten digitaal verstrekt in Excel en op grond daarvan heeft sprekers fractie de bedragen van 2009 vergeleken met die van 2006. De apparaatskosten blijken in drie jaar met 11% te stijgen, wat neerkomt op meer dan 3% per jaar, terwijl dit cijfer in het bij de Uitgangspunten begroting 2006 gevoegde staatje ontbreekt. Waarop is die stijging dan gebaseerd? Kunnen PS ook taakstellend richting GS zeggen dat dit maar 10%, of zelfs 9% mag zijn? Omdat een lage inflatie en een lage loonontwikkeling worden verwacht, budgetteren de meeste bedrijven lager.

De IPO-kosten stijgen de komende jaren en dat maakt het wenselijk kritisch te bekijken wat Drenthe aan het IPO bijdraagt en wat het ervoor terugkrijgt.

De heer ROELES zegt dat ook zijn fractie het college en het ambtelijk apparaat dankzegt voor de noeste arbeid die verricht moest worden om deze stukken te kunnen presenteren.

De voorjaarsnota die in twee dagen is behandeld, heeft voor sprekers fractie veel waarde. Tijdens de algemene beschouwingen konden de fracties aangeven wat er in de begroting 2006 zou moeten staan. En natuurlijk kan de begroting wel wat eerder verschijnen, maar de staten hoeven natuurlijk niet het werk van de accountant over te nemen. De voorjaarsnota moet de basis blijven voor de begroting.

De cursus van de rekenkamer heeft de staten veel geleerd, maar het gaat spreker te ver dit allemaal direct in praktijk te brengen. De voorliggende begroting is vergeleken met de vorige al een flinke stap vooruit en in de toekomst zullen de stukken nog transparanter worden. Met sommige adviezen van de heer De Jong kan spreker wel instemmen, want de stukken moeten zodanig leesbaar zijn, dat de grote verschillen snel duidelijk worden.

In de voorliggende stukken vindt de VVD voldoende terug van hetgeen bij de behandeling van de voorjaarsnota is afgesproken.

De heer DE JONG wijst erop dat op pagina 53 van de voorjaarsnota met betrekking tot het strategisch huisvestingsplan wordt voorgesteld vooralsnog € 950.000,- structureel in de meerjarenbegroting op te nemen vanaf het jaar 2008.

De heer VEENSTRA merkt op dat veel fracties bij die post een voorbehoud hebben gemaakt.

De heer DE JONG erkent dit, maar wijst erop dat de uitwerking hiervan in de begroting 2006 totaal van de voorjaarsnota verschilt. Hierover spreken is het niet het werk van de accountant doen, maar sturen op hoofdlijnen.

(De vergadering wordt voor enige tijd geschorst en daarna hervat.

De heer Roeles verlaat de vergadering.)

De VOORZITTER deelt mee dat de Rougoor het voorstel van orde heeft gedaan om de bespreking van agendapunt 14 te verdagen naar de volgende vergadering. Dit voorstel blijkt bij het college niet op bezwaren te stuiten, omdat wat in de begroting over het Huisvestingsplan is opgenomen gewoon doorgaat.

De heer VEENSTRA vraagt de voorzitter dit uit te leggen.

De VOORZITTER merkt op dat op 9 november de begroting 2006 wordt vastgesteld. Voor het Huisvestingsplan wordt in de begroting 2006 nog geen geld gevraagd, maar wordt wel besloten over de doorkijk naar volgende jaren.

De heer VEENSTRA wijst erop dat voor het Huisvestingsplan pas in 2007 geld nodig is.

De VOORZITTER zegt dat het de bedoeling is dat een groep statenleden meedenkt over de inrichting van het bestuurlijke gedeelte van het gebouw. Inmiddels hebben mevrouw Westerkamp en de heren Bomhof, Haar, Kuiper en Looman toegezegd die taak wel op zich te willen nemen, mits de commissie hiermee instemt.

Hij constateert dat de commissie hiermee instemt.

Mevrouw WESTERKAMP merkt op dat het bestuursgedeelte natuurlijk maar een heel klein deel van het gebouw betreft. Mogen de statenleden alleen daarover meedenken?

Mevrouw KLIP zegt dat het meedenken gaat om het bestuursgedeelte, dus de statenzaal, de fractiekamers, de vergaderkamers en de ontvangstaal, zal betreffen.

Mevrouw WESTERKAMP vindt dit merkwaardig omdat bij een programma van eisen een financieel plaatje hoort. Hoe wordt de werkgroep dan op de hoogte gehouden?

Mevrouw KLIP zegt dat er twee redenen waren om de brief onder agendapunt 14 te sturen en de presentatie voorafgaand aan de commissievergadering te houden, namelijk het verzoek van de staten bij de behandeling van de Voorjaarsnota om duidelijk te maken waarvoor het astronomische bedrag was bestemd en het feit dat nog een heel traject met de OR moet worden doorlopen omdat binnen de hele organisatie van alles moet gebeuren. Naar aanleiding van de brief had zij nog wat mededelingen te doen en aan de behandeling ervan wilde zij de vraag koppelen of de staten mee zouden willen denken over de inrichting van het bestuursgedeelte.

In de begroting 2006 wordt hiervoor nog geen geld gevraagd en het plan van aanpak en programma van eisen worden pas geschreven nadat de staten zich hebben uitgesproken over het bestuursgedeelte.

De heer VEENSTRA vraagt of de invloed van de werkgroep ook kan zijn dat alles maar bij het oude blijft.

Mevrouw KLIP merkt op dat het college er dan niet in geslaagd is de werkgroep ervan te overtuigen dat er wel wat gebeuren moet. Maar de staten stellen uiteindelijk het geld beschikbaar en met minder geld kan minder gebeuren. Het college vraagt de staten mee te denken over dat gedeelte van het gebouw waarmee zij in de toekomst in ieder geval iedere woensdag mee te maken krijgen.

De heer ROUGOOR vraagt of het mogelijk is voor de volgende vergadering de beleidsnotitie te ontvangen waarvan in de brief sprake is.

Mevrouw KLIP gaat ervan uit dat dat geen enkel probleem is.

Mevrouw WESTERKAMP vraagt wanneer is besloten tot vernieuwbouw.

De VOORZITTER zegt dat die beslissing nog niet is genomen.

Hij constateert dat het punt inhoudelijk de volgende keer wordt besproken en dat de staten voor die tijd de beleidsnotitie ontvangen.

Voortzetting behandeling agendapunt 12.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zegt dat ook haar fractie waardering heeft voor het werk van college en ambtelijk apparaat. Ook haar fractie zou graag mee tijd hebben om de begrotingsbehandeling voor te bereiden.

De schematische voorstelling van doelen, subdoelen, indicatoren en nutmeting is wel overzichtelijk, hoewel de formulering soms wat vaag is en niet alle vakjes zijn ingevuld. Maar dit kan in de toekomst nog beter worden.

Bij het financieel totaaloverzicht per programmaonderdeel zag de OPD ook graag aangegeven wat de personeelskosten zijn en welk bedrag is bestemd voor adviesbureaus.

Vergelijking met 2004 is nauwelijks mogelijk en daardoor is het resultaat moeilijk te beoordelen. Zo ontbreekt bij het overzicht van reserves en voorzieningen een vergelijking met 2004 en 2005.

Van de toezegging uit 2004 om de bezuiniging op het eigen apparaat te laten oplopen van € 60.000,- in 2005 tot € 1 miljoen in 2007 is in de begroting niets terug te vinden. Er staat alleen een overzicht in van de personeelssterkte waarbij wordt vermeld dat de verlaging met name veroorzaakt wordt door flexibel en elders werkzaam personeel en de overgang van personeel naar het OV-bureau.

Ook de Europese regelgeving zou op de een of andere manier in de begroting zichtbaar moeten worden gemaakt.

Om geen verkeerde voorstelling te krijgen van het eigen vermogen c.q. de reserves zouden ook de arbeidsgerelateerde verplichtingen, met name voor pensioen- en wachtgeld van ex-gedeputeerden in de begroting opgenomen moeten worden.

Op pagina 231 wordt over de aanmerkelijke verschillen eigenlijk alleen vermeld dat het hier wat meer en daar wat minder is, maar de concrete oorzaken worden niet aangegeven, terwijl dat eigenlijk wel zou moeten.

Hetzelfde geldt voor de lijst van Incidentele baten en lasten.

Waarom heeft het college, wanneer het een negatief saldo en een groot financieringstekort ziet aankomen, niet nagedacht over andere keuzes bij de beleidsintensivering of nieuw beleid. Er zit weinig ruimte in de begroting en dus zijn er voor PS weinig mogelijkheden om nieuw beleid voor te stellen. Van hetgeen mevrouw Klip in de vorige commissievergadering heeft gezegd als toelichting op het HRM-beleid en het proces van organisatieontwikkeling is in de begroting weinig terug te vinden. Bij doel nummer 1 op pagina 18 worden geen streefwaarden genoemd en als het om de organisatieontwikkeling gaat voldoen de besluiten van GS eigenlijk niet aan doel nummer 1 op pagina 16.

De heer BAAS vindt de opmerking van de heer Swierstra in de Statencommissie Omgevingsbeleid dat de staten op hoofdlijnen zouden moeten besturen, iets te gemakkelijk. Als het gaat om principiële uitgangspunten is zijn fractie desnoods bereid te discussiëren over een kwartje. Details kunnen er echt toe doen en bovendien bepalen de staten zelf wat de hoofdlijnen zijn.

Ambities kosten veel geld, maar de staten hebben met het aanvaarden van de voorjaarsnota hun goedkeuring aan die ambities gegeven.

Spreker wist niet dat Groningen en Fryslân hun stukken al zo vroeg klaar hadden, hij zou al blij zijn de stukken zo kort mogelijk na de zomervakantie, zo half september, te ontvangen.

De begroting is nog niet in alle opzichten voldoende transparant. De apparaatskosten vertonen soms grote schommelingen en een statenlid kan dan twee dingen doen: in het technisch vragenuurtje vragen stellen of denken dat het zo wel goed is.

Wel stelt spreker er prijs op dat in de begroting duidelijker wordt, misschien via kleur of lettertype, wat bestaand beleid is, dat de komende jaren gewoon doorgaat, en wat nieuw beleid is, dus de zaken die na de behandeling van de voorjaarsnota in de begroting zijn terechtgekomen.

Spreker is wat teleurgesteld over het geringe aantal ingevulde vakjes onder de hoofdjess nulmeting en streefwaarde/realisatie.

Tenslotte had spreker eigenlijk al het bezoek van een monteur verwacht die zijn van de provincie in bruikleen gekregen computer zou ontsluiten voor mogelijkheden tot doorlinken naar achterliggende nota's enzovoorts. Daarmee wordt de begroting een soort van werkdocument op de PC waarmee statenleden wat kunnen stoeien.

De heer KLOOS kan zich vinden in de opmerkingen over het vroeger beschikbaar komen van de begrotingsstukken.

Hij beschouwt de begroting als een vertaling van de kaderbrieven plus de algemene beschouwingen van de fracties. Het enige wat de staten dan hebben te doen is toetsen of wat zij bij de algemene beschouwingen hebben aangegeven in de begroting is terug te vinden. Is dat het geval dan zal de begrotingsbehandeling in de staten vlot verlopen.

Na de toezegging dat de voor morgenochtend ingediende schriftelijke vragen uiterlijk volgende week vrijdag zijn beantwoord, kan spreker nu kort zijn.

Het is opvallend dat door de hele begroting heen de apparaatskosten zijn verdubbeld terwijl de programmakosten zijn verlaagd. Wat is hiervan de reden? Ligt dat aan een andere systematiek, of is het aantal fte's toegenomen?

De opbrengst van de opcenten stijgt ieder jaar met ongeveer € 1 miljoen, maar de verklaring waarom dat ieder jaar ongeveer hetzelfde bedrag is, ontbreekt. Een korte verklaring zal veel vragen voorkomen.

De heer HARLEMAN zegt dat de uitleg op pagina 2 van de Nota van aanbidding staat.

De heer KLOOS is blij met deze aanwijzing.

De heer HARLEMAN vindt de begroting zeer helder en hij constateert dat die ieder jaar beter wordt. Hij heeft tijd genoeg gehad om na te gaan of wat bij de behandeling van de Voorjaarsnota is besloten ook in de begroting is verwerkt. Dat is, op een punt na, gebeurd.

De fractie van GroenLinks heeft tegen de voorjaarsnota gestemd, maar omdat de staten het college hebben toegestaan zo te handelen, zijn de staten verantwoordelijk voor het feit dat het meerjarenperspectief negatief is.

Spreker kan zich voorstellen dat wanneer de pers over de begroting wordt geïnformeerd de staten die al in hun bezit hebben en niet pas een paar dagen daarna. Het zou handig zijn wanneer de begroting een aantal weken eerder beschikbaar was, maar het is niet handig de begroting al in juni uit te brengen, want dan zullen nog zeer veel correcties nodig zijn. Hij is dan ook nieuwsgierig naar het aantal begrotingswijzigingen dat de staten van Fryslân voorgelegd krijgen.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst op het bestaan van tussentijdse rapportages.

De heer HARLEMAN zegt dat het daarbij om iets anders gaat.

Met wat spreker heeft gehoord over wat de heer Swierstra via de radio over het sturen op hoofdlijnen heeft gezegd, is hij het volmondig eens. Bovendien bepalen de staten die hoofdlijnen ook nog eens zelf. Het college verwacht in 2009 een bepaalde ruimte nodig hebben voor personeelskosten. Er wordt nu dus nog niet besloten dat bedrag dan uit te geven. Het Rijk zegt dat in 2006 moet worden uitgegaan van een teruggang met 0,5% maar het college vindt dit niet reëel en gaat uit van een groei met 1%. De staten kunnen met het college twisten over het feit of het terecht is in de begroting 2006 met dit verschil van 1,5% te rekenen, maar een teruggang in de personeelskosten lijkt spreker onwaarschijnlijk.

Bij de behandeling van de voorjaarsnota is afgesproken de stortingen in de Reserve flexibel beleid ten goede te laten komen aan een aantal onderdelen van het collegeprogramma, terwijl het college nu rechtstreekse stortingen in die programmaonderdelen voorstelt. Dat is niet terecht.

Volgens de reglementen had het college bij deze begroting het Onderzoeksplan 2006 moeten aanbieden. Dat is niet gebeurd en de staten moeten het college daar maar eens op aanspreken.

De heer HUIZING zegt dat in de werkgroep-programmabegroting hele discussies zijn gevoerd over de doorontwikkeling van de streefwaarden, maar toch zijn nog niet alle onderdelen SMART gemaakt. De begroting 2007 moet op dit punt optimaal scoren, mede omdat deze staten voor hun opvolgers de zaak netjes achter moeten laten.

Op pagina 9 wordt vermeld dat Drenthe bijna 500.000 inwoners heeft en dat bijna 200.000 huishoudens een inkomen hebben in de buurt van het sociaal minimum. In een volgend sociaal rapport zal geen sprake zijn van een wezenlijke verbetering, want inmiddels zijn er ook in Drenthe al voedselbanken. Bij het doorlopen van de begroting heeft sprekers fractie de titel van het collegeprogramma: een sociaal en veilig Drenthe, waarin heldere keuzes worden gemaakt, de nodige flexibiliteit wordt betracht en waar vernieuwd wordt door iets niet te doen, als uitgangspunt genomen.

Spreker zal zijn meeste vragen schriftelijk indienen, maar hij wil in deze vergadering toch even ingaan op het vele geld dat wordt geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Drenthe. Dat is een belangrijk punt in het collegeprogramma, dat door zijn fractie wordt onderschreven. Zo wil zijn fractie een groot bedrag beschikbaar stellen voor de verdubbeling van de N33. Het is goed dat de Reserve verkeer en vervoer daarvoor wordt gebruikt. Investeren is belangrijk voor de werkgelegenheid.

Veel mensen moeten leven van een sociaal minimum en de vraag is wat investeringen in bereikbaarheid voor hen oplevert. Met andere woorden: welke concrete doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid en sociale economie worden bereikt door het investeren van vele miljoenen in bereikbaarheid? Is dit wel eens onderzocht en wat is de verhouding tot de overige programmalijnen? Hoe staat het met de voortgang van het programma en zijn na realisering van de projecten de daarmee beoogde maatschappelijke effecten ook bereikt?

Vooralsnog stemt sprekers fractie niet in met het herstel van de vaarverbinding tussen Erica en Ter Apel. De fractie wil aan de hand van een brede oriëntatie van de sector en in overleg met de andere betrokkenen in het gebied een brede afweging maken en daarin ook andere prioriteiten betrekken. Vanaf 2007 wordt een tekort in de financieringsmiddelen verwacht. Is er wel een goed beeld van de invloed van de grote investeringen op de exploitatie?

De heer SLUITER zegt dat misschien de indruk is ontstaan dat de heer De Jong te veel spreektijd nodig had, maar zijn fractie heeft haar spreektijd graag aan het CDA afgestaan. Bij de plenaire behandeling zal de fractie D66 terugkomen op wat zij als de hoofdlijnen beschouwt.

De heer SWIERSTRA stelt vast dat een aantal kritische opmerkingen is gemaakt over de opbouw en de structuur van de begroting als zodanig, dat opnieuw is gevraagd wanneer het materiaal beschikbaar komt, maar dat er daarnaast ook enkele complimenten waren.

Het college probeert wat de staten willen zien en wat ook te leveren is zo goed mogelijk in de begroting weer te geven, maar moet daarbij wel rekening houden met het BBV en overige wetgeving. Wat nu voorligt moet dan ook nog wel gezien worden als een groeimodel. Het college blijft zich aanbevolen houden voor concrete suggesties, maar de uiteindelijke vraag is wat de hoofdlijnen zijn en hoe die verwoord moeten worden.

Naar aanleiding van een discussie in de Statencommissie Omgevingsbeleid heeft spreker gezegd dat er al voldoende informatie is, maar dat het bijvoorbeeld door gebruik te maken van ICT allemaal nog wat scherper kan. De stukken moeten voeding geven aan de politieke discussie maar daarnaast ook de mogelijkheid bieden om te controleren. Daarom moet zo nu en dan de diepte in worden gegaan en daarom moeten soms details aan de orde komen, want ook die zijn vaak van belang voor het eindresultaat.

Mevrouw WESTERKAMP wijst erop dat naast de staten ook GS een rol hebben als het gaat om het doen van suggesties. Ook GS willen immers wel controleren.

De heer SWIERSTRA zegt dat GS niet anders doet dan controleren, waarna alles nog eens door een externe accountant wordt gecontroleerd en vervolgens de staten er nog eens naar kijken.

Mevrouw WESTERKAMP zegt dat het om de omschrijving in de begroting gaat. Het gaat erom dat de staten moeten kunnen zien of alles SMART is. Daarin heeft ook het college een duidelijke rol.

De heer SWIERSTRA ontkent dit niet. Het college doet zijn uiterste best het verhaal voor alle partijen hanteerbaar te maken, omdat dit ook in zijn eigen belang is. Discussies over onduidelijkheden zijn in niemands belang. Met kleuren zijn nu de verhoudingen tussen de verschillende elementen in het besluitvormingstraject aangegeven. Verder is geprobeerd om in lijn met de afspraken met de begeleidingscommissie uit de staten streefwaarden, nulmetingen en dergelijke zo goed mogelijk in te vullen. Dat dit nog niet in alle opzichten is geslaagd, heeft voor een deel ermee te maken dat niet alle hoofdstukken in een keer kunnen worden aangepakt en voor een ander deel dat nog niet helemaal duidelijk is hoever daarmee moet worden gegaan. Er is ook enige terughoudendheid gewenst, want iedere vraag waarop een antwoord komt, roept weer een nieuwe vraag op.

Het college hoort graag van de staten op welke punten zij in ieder geval op korte termijn nulmetingen of streefwaarden vermeld willen hebben. Op bepaalde punten is dit niet mogelijk; daarvoor kan wel iets opgeschreven worden, maar dat is dan wat anders dan de politieke en maatschappelijke realiteit.

De heer De Jong lijkt het mooi een samenvatting van de begroting te ontvangen op basis waarvan de politieke discussie gevoerd kan worden, waarbij kan worden doorgelikt naar de uitvoeringsnota's van de verschillende sectorale onderdelen en naar de productenramingen, zodat de staten toch en detail kunnen controleren.

Bepaalde vertalingen van statenbesluiten komen neer op techniek en in zo'n geval moet ook spreker ervan uitgaan dat de afdeling goed heeft gewerkt. Daarop vindt intern controle plaats en daarna is er de

externe accountant die veel meer dan in het verleden hierop toetst, omdat hij nu ook de rechtmatigheid moet beoordelen. De echte rekenkamer komt daar dan ook nog eens overheen en verder is het college verplicht audits te houden. Het zijn allemaal instrumenten om de problematiek zodanig in de klauwen te krijgen dat statenlid noch gedeputeerde zich zorgen hoeft te maken over waar cijfertje X of Y staat. Voor het huisvestingsbeleidsplan is in 2006 een investering van € 29.500,-- gepland, in 2007 € 7,9 miljoen en in 2008 € 412.500,--. Het gaat met nog wat dingen erbij om zo'n € 9 miljoen en het bedrag van negen ton waarom in de voorjaarsnota is gevraagd, is daarvan een afgeleide. Dat bedrag staat gewoon in de exploitatie vermeld.

Het college vraagt de staten deze bedragen in de begroting te laten staan, maar dit betekent niet dat het geld wordt uitgegeven voor de staten hebben gediscussieerd over het totale huisvestingsplan en daarover hun oordeel hebben gegeven. Als de conclusie van die discussie is dat het maar € 4,5 miljoen mag zijn, verandert op dat moment de begroting. De staten kunnen dus meespreken over het hele conglomeraat, maar bij een onderdeel, namelijk het vormgeven van de eigen werkruimtes, worden zij meer specifiek betrokken.

Bij de zichtbaarheid van PS is niets ingevuld, omdat de staten op dat onderdeel zelf met voorstellen moeten komen.

Dat er geen ruimte is voor nieuw beleid, zoals mevrouw Nieuwenhuizen opmerkt, is een gevolg van het feit dat het college de wensen van de staten in de begroting vertaalt en al het geld opmaakt om die wensen vorm te geven. Als de staten het anders willen, moeten zij dit hetzij bij de Voorjaarsnota hetzij via een amendement op de begroting tot uitdrukking brengen.

De stijging van de apparaatskosten met 11% is gewoon een optelsom van de verwachte loonstijgingen krachtens de CAO. Berichten uit Amerika over de inflatie stemmen bepaald niet positief en dus is er niet veel hoop dat het allemaal wel zal meevallen.

De heer HUIZING vraagt hoe het dan zit met de bezuiniging van € 1 miljoen op de apparaatskosten.

De heer SWIERSTRA zegt dat die bezuiniging in de totale begroting is vertaald. De uitkomst van de begroting, het kunnen voldoen aan de afgesproken dingen en het al dan niet kunnen honoreren van nieuwe wensen van de staten worden bepaald door de input, dus de hoeveelheid geld die ter beschikking is. De inkomsten komen uit de opcenten, de uitkeringen van het Rijk, dividend en cetera, dus mee- en tegenvallers en daarbij zijn ook de bezuinigingen ingeboekt. De bezuinigingen liggen op schema en op dat punt zijn dus geen nadere maatregelen nodig.

De fluctuatie in de apparaatskosten heeft te maken met het feit dat wordt gewerkt aan een systeem van ramingen binnen productgroepen, maar uiteindelijk gaat het om de totale kosten van een programma en dan zijn de apparaatskosten in hoge mate een kwestie van techniek. De komende tijd moeten de fluctuaties wel minder worden en omdat de verschillende afdelingen in 2006 met goedgekeurde bedrijfsplannen moeten werken, zullen de apparaatskosten nog wat scherper kunnen worden geraamd.

Het beleid van het IPO is zeer terughoudend als het gaat om de begroting. Afgesproken is dat er geen tussentijdse uitzettingen zullen zijn als daarvoor geen heel bijzondere reden is. Wanneer in breder IPO-kader hier en toch hogere plafonds worden gehanteerd is dit het gevolg van besluiten van de provincies om met elkaar iets te doen en het IPO hierbij de functie van kassier te geven. Als leden van het AB van het IPO hebben de staten hierop overigens wel invloed. Het is dus zeker niet de bedoeling het IPO verder te laten uitdijen.

Het streven van het Rijk om het aantal ambtenaren terug te brengen, is buitengewoon nobel, maar de kans dat een provincie als Drenthe daar veel van merkt, is buitengewoon klein. Drenthe heeft een minimum bezetting voor zijn taken en omdat de provincies de afgelopen tijd al veel taken van het Rijk hebben moeten overnemen, is er via efficiency ingeleverd. Er moet dan ook niet van worden uitgegaan dat het aantal ambtenaren in Drenthe wel kan dalen. Natuurlijk wordt zo efficiënt mogelijk gewerkt, onder ander door het aanstellen van tijdelijk personeel en het zo weinig mogelijk inhuren van externe adviseurs, maar in een aantal gevallen is het veel slimmer een externe adviseur in te huren dan zelf de benodigde kennis in huis te hebben.

De wachtgeld van de GS-leden zitten gewoon in de begroting.

Spreker neemt kennis van de opmerking van de heer Harleman dat de begroting helder genoeg is, terwijl anderen haar nog helderder willen, maar het college houdt zich aan zijn toezegging dat geprobeerd blijft worden alles nog duidelijker te maken.

Technisch is het mogelijk de begroting in het begin van de zomer uit te brengen, maar dan is de kans dat op basis van nieuwe ontwikkelingen vanuit Den Haag aanpassingen moeten worden gepleegd, zeer groot. Wat is dan uiteindelijk de winst? Het lijkt spreker goed dat het presidium eens onderzoekt wat het juiste tijdstip is. Het gaat om het sturingsmechanisme van de staten. De politieke discussie wordt natuurlijk bij de voorjaarsnota gevoerd en omdat de voorbereiding van de voorjaarsnota 2006 eigenlijk nu al begint, moet eigenlijk al een jaar voor de behandeling van de eigenlijke begroting met het schrijven van de stukken worden begonnen. Wat is dan de actualiteit? Als ook nog na vier en acht maanden een tussentijdse rapportage verschijnt, is een begroting immers niet veel meer dan een technische vertaling van hetgeen politiek is afgesproken.

De hogere opbrengst van de opcenten wordt op pagina 2 van de aanbiedingsbrief verklaard. Het gaat om de groei van het aantal auto's en om het hogere aantal auto's in een zwaardere gewichtsklasse. Spreker heeft niet de indruk dat het college ten aanzien van de Reserve flexibel beleid anders handelt dan met de staten is afgesproken, maar dat de heer Harleman het anders wil, is volstrekt helder. Het college wil de hele reserve in deze collegeperiode splitsen en toedelen aan de programma's en binnen die programma's worden dan de projecten uitgevoerd waarover afspraken zijn gemaakt. Als de volgende staten de Reserve flexibel beleid dan weer in ere willen herstellen, is dat hun beslissing.

De heer HARLEMAN wijst erop dat het voorstel van het college was de stortingen in de Reserve flexibel beleid te gebruiken voor de programma's, terwijl het college nu het geld rechtstreeks in de programma's stort. Dit is een beslissing van het college, waarover niet de mening van de staten is gevraagd.

De heer SWIERSTRA bestrijdt dit. In de bestaande Reserve flexibel beleid zit nog een bepaald bedrag en verder is in de begroting een jaarlijkse storting in die reserve opgenomen. Tot het eind van de huidige college periode zal het totale bedrag van het saldo en de jaarlijkse stortingen in een keer, maar natuurlijk in jaartranches, gealloceerd worden aan de programma's Stad en WOK. Binnen die hoofdlijnen wordt natuurlijk de afweging gemaakt aan welke projecten de gelden besteed zullen worden. Het kan dan ook best zijn dat projecten uit aanpalende programma's meegefinancierd worden, maar dat hangt dan wel van het soort project af.

De heer HARLEMAN merkt op dat het voorstel van het college was pas in 2008 de stortingen in de reserve te beëindigen. Er moet dus nog ieder jaar worden gestort, omdat aan die reserve een reglement hangt. Het college omzeilt nu het reglement.

De heer SWIERSTRA verbaast het dat de heer Harleman op dit punt niet doet waar hij anders zo sterk is in, namelijk het volgen van de hoofdlijn. Op het moment dat de staten besluiten hun eigen regeling op een bepaalde manier uit te voeren, is het verder een kwestie van techniek. Als een bedrag eerst in de reserve wordt geboekt en vervolgens vanuit die reserve wordt overgeboekt naar het programma in plaats van rechtstreeks naar het programma dan is de politieke uitkomst natuurlijk exact hetzelfde.

De heer HARLEMAN zegt dat het niet om een detail gaat, want de jaarlijkse storting is € 3,5 miljoen. De staten hebben besloten dat dit bedrag ter beschikking staat van de staten en dat er tweemaal per jaar uit geput kan worden om voorstellen van het college te financieren. Nu haalt het college dit geld gewoon weg zonder dit de staten te vragen.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat de staten anders besloten hebben. Op pagina 37 van de Voorjaarsnota 2005 stelt het college de staten voor de middelen in de Reserve flexibel beleid, inclusief de stortingen in 2005, 2006 en 2007, beschikbaar te stellen voor de hoofdlijnen Ontwikkelen stedelijk gebied en Onderwijs en Kennisinfrastructuur, de Reserve flexibel beleid in 2008 op te heffen en vanaf 2008 de storting van € 3,8 miljoen per jaar te laten vervallen.

De heer HARLEMAN merkt op dat het college dit niet doet.

De heer SWIERSTRA zegt dat het college dit juist wel doet.

De heer HARLEMAN bestrijdt dit, want het geld wordt nu rechtstreeks in de programmalijnen gestort.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat de staten, behalve de fractie van GroenLinks, daarmee hebben ingestemd. In 2008 vervalt het hele arrangement en op dat moment komt er een formeel voorstel om de Reserve flexibel beleid op te heffen en de gelden die dan niet meer voor deze programmalijnen beschikbaar wordt gesteld, aan de begroting toe te voegen. Maar de staten kunnen op dat moment ook besluiten de reserve niet op te heffen en het volgende besluit moet dan zijn of zij daar opnieuw het bedrag van €3,8 miljoen, dat er nu voor gereserveerd is, in storten, of een ander bedrag.

Spreeker geeft toe dat het collegevoorstel berust op een bijzondere uitleg van de verordening, maar de staten hebben daar wel mee ingestemd.

Het college blijft van oordeel dat er een sluitende begroting voorligt. Als die mening onterecht is, zal BZK de provincie ongetwijfeld op de vingers tikken, maar dan zou ook de accountant daar al op gewezen hebben. De begroting is sluitend door een aantal bestemmingsreserves onderdeel te laten zijn van de begroting en de gelden daarin uit te geven. De begroting zou niet sluitend zijn wanneer die bestemmingsreserves een structureel karakter hadden en na 2008 doorliepen. Daarvan is geen sprake, behalve bij de Reserve verkeer en vervoer, waarover een andere afspraak is gemaakt. Nieuw is wel dat waar er in het verleden altijd sprake was van grote financieringsoverschotten, er nu misschien sprake is van een financieringstekort. Dat tekort wordt echter pas een probleem als het weerstandsvermogen te gering is. Dat een financieringstekort dreigt, betekent ook dat het evenwicht tussen geplande activiteiten en uitgaven dicht wordt genaderd. Er is dus geen sprake van geld op de plank of op de bank.

Spreeker vraagt de heer Harleman zijn opmerking over het Onderzoeksplan 2006 te verduidelijken.

De heer HARLEMAN zegt dat in de verordening staat dat het college elk jaar een onderzoeksplan moet indienen.

De heer SWIERSTRA deelt mee dat dit plan binnenkort verschijnt.

De heer HARLEMAN constateert dat het college dan te laat is. Verleden jaar was het plan ook te laat en toen beloofde het college beterschap, maar nu houdt het zich weer niet aan de verordening.

De heer SWIERSTRA biedt hiervoor zijn verontschuldiging aan. Hij zal nagaan waarom het plan er nog niet is. Bij de schriftelijke beantwoording van de vragen zal hij laten weten wanneer het plan verschijnt.

TWEEDE TERMIJN

De heer DE JONG deelt mee dat zijn fractie nog wat vragen op papier zal zetten.

Van wezenlijk belang is of de staten volgend jaar niet weer in dezelfde valkuil trappen als zij dit jaar hebben gedaan. Kan het college daarom iets concreter zijn over het tijdstip waarop de stukken beschikbaar zullen zijn? Lukt drie weken eerder?

De heer SWIERSTRA zegt dat dat in ieder geval lukt.

De heer DE JONG vraagt de staten te bespreken of het niet beter is volgend jaar een technische vragenronde in te gelasten voor de commissievergadering waarna in de commissievergadering de discussie tot de hoofdlijnen kan worden beperkt.

De heer VEENSTRA wijst erop dat die vragenronde er al is.

De heer DE JONG zegt dat het gaat om de mogelijkheid om vanuit huis vragen te stellen en niet om een uurtje bij elkaar zitten, waarin de vragen mondeling worden afgedaan. Als hiertoe wordt besloten, moeten de staten wel eerder de beschikking hebben over de stukken.

De heer Swierstra vindt de uitvoering van de programma's voor de staten het belangrijkste. De fractie van het CDA vindt echter de financiën en hoe een en ander uitwerkt, minstens zo belangrijk. Dat hierover wel in de statenvergadering kan worden gesproken, is alleen maar een verschuiven van de problematiek.

De heer HUIZING wijst erop dat een andere koers ten aanzien van de begrotingsbehandeling ook gevolgen heeft voor de behandeling van de voorjaarsnota.

De heer DE JONG erkent dit. Maar hetgeen de heer Swierstra over het huisvestingsplan meedeelde, valt niet te rijmen met de voorjaarsnota. Dat punt zal daarom in de begrotingsvergadering aan de orde komen. Als voor de commissievergadering hierover schriftelijke vragen hadden kunnen worden gesteld en als die voor vandaag beantwoord waren dan het dit punt nu efficiënter kunnen worden besproken. Het CDA zal op dit punt op 9 november met een voorstel komen.

De heer HUIZING wijst erop dat dit punt ook in de werkgroep-programmabegroting, waarin elke fractie is vertegenwoordigd, kan worden ingebracht.

De heer DE JONG vindt dit een goede mogelijkheid. Maar dan moet de discussie wel tot afspraken leiden die met het college kortgesloten worden. De discussie loopt al jaren en er moeten nu eindelijk eens afspraken gemaakt worden.

De heer HUIZING merkt op daarom ook gezegd te hebben dat het in 2007 op orde moet zijn.

De heer DE JONG zegt die gedachte van harte te onderschrijven.

De heer HARLEMAN meent dat de gedeputeerde vanuit zijn functie natuurlijk wel heel positief over het meerjarenperspectief moet zijn. De redenen die zijn fracties destijds aanvoerde om tegen de voorjaarsnota te stemmen, sluiten naadloos aan bij de begrotingscijfers. De cursusleider die als onafhankelijk buitenstaander naar de begroting keek, was ook iets minder optimistisch over het meerjarenperspectief dan de gedeputeerde en daarom was het goed geweest als ook de gedeputeerde de cursus zou hebben gevolgd.

De heer SWIERSTRA zegt helemaal niet zo heel positief over het meerjarenperspectief te zijn. Hij is niet de gedeputeerde van "geld genoeg". Er moet voorzichtig gewerkt worden en de ruimtes moeten niet al op voorhand weggegeven worden. De bomen groeien niet meer tot in de hemel en daarnaast zijn er nog veel wensen. Daarom wordt ingezet op een gezonde financiële huishouding via schipperen met de middelen en een zo adequaat mogelijke aansturing van het apparaat.

De heer HARLEMAN wijst erop dat het college er daarmee niet is, want over drie jaar moet er € 7 miljoen bezuinigd worden.

De heer SWIERSTRA zegt dat op basis van de voorliggende begroting er over drie jaar niet bezuinigd hoeft te worden. Over drie jaar zal wel een nieuwe discussie moeten plaatsvinden over de ruimte die nu helemaal is belegd. Dan zal gesproken moeten worden over nieuw beleid, over mogelijk overbodig geworden beleid en over de effecten van de economie, van Haags beleid, van mee- en tegenvallers etcetera.

Spreker hoopt met de heer Huizing dat in 2007 alles op orde is, maar of dit ook werkelijk zo zal zijn, hangt ook in belangrijke mate af van voorstellen van de werkgroep-programmabegroting.

Zowel bij de totstandkoming van het college als bij de opstelling van de voorjaarsnota is het college ervan uitgegaan dat de economische ontwikkeling van Drenthe, die de basis is voor de werkgelegenheid, het beste gebaat is bij de vijf door het college geformuleerde hoofdlijnen. Maar van alle door het college genomen en te nemen maatregelen, is het effect niet altijd even duidelijk. Als naar het uiteindelijke effect van veel van de zogenaamde werkgelegenheidsmaatregelen van de afgelopen jaren wordt gekeken, moet de conclusie wel zijn dat er buitengewoon dure arbeidsplaatsen zijn geschapen. Over de relatie tussen investeringen in infrastructuur op het terrein van verkeer en vervoer en de economische ontwikkeling is in de loop der jaren heel wat studiemateriaal verzameld. De geleerden verschillen van mening over het effect, maar het Noorden blijft van mening dat ontsluiting, dus bereikbaarheid uiterst belangrijk is.

(De heer Holman verlaat de vergadering.)

In Drenthe gaat het dan niet om bestrijding van files, maar om de ontwikkeling van integrale gebieden. Daarom vindt Drenthe stedelijke ontwikkeling van groot belang. Stedelijke ontwikkeling betekent economie, werkgelegenheid, vestigingsklimaat, cultuurelementen, voorzieningen in de welzijns sfeer, het bouwen van woningen, openbaar vervoer en bereikbaarheid. Aangenomen wordt dat infrastructuur, mits op de goede wijze sturend aangelegd, een zeer belangrijke sturende factor is en randvoorwaarde voor de stedelijke ontwikkeling. Daarvoor moet wel geïnvesteerd worden en dan gaat het gelijk om grote bedragen. De N33 is daarvan een heel specifiek voorbeeld. Spreker hoopt dat de onderhandelingen hierover dit najaar worden afgerond. Het project gaat de staten van Drenthe wel geld kosten, maar alleen al die weg betekent een enorme impuls voor de totale stedelijke ontwikkeling van Assen. Het project Assen Zuid wordt op een integrale manier vormgegeven, waardoor sneller dan anders - anders zou het misschien wel helemaal niet gebeuren - een groot aantal ontwikkelingen, waaronder de woonzorgboulevard in de buurt van het Van Boeyenoordterrein, het bouwen van een OV-systeem dat ten dienste staat van de ontwikkeling van Assen in relatie tot de stad Groningen, de bereikbaarheid van het TT-circuit en het aanleggen van het bedrijventerrein Assen-Zuid - een plek kan krijgen. Voor Emmen en Hoogeveen geldt hetzelfde.

Een deel van de investeringen is ook bestemd voor het oplossen van enkele knelpunten op het gebied van de verkeersveiligheid en de doorstroming van het OV, waardoor de exploitatie daarvan verbeterd wordt. Dat zijn allemaal werkgelegenheidsbevorderende elementen naast het feit dat ook de aanleg van infrastructuur voor werkgelegenheid zorgt, zij het eenmalige werkgelegenheid.

De heer HUIZING is bereid de heer Swierstra op zijn woord te geloven, maar het gaat hem erom hoe de effecten van de investeringen gemeten kunnen worden.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat werkgelegenheid soms niet lineair aan een bepaalde investering kan worden toegeschreven. Na een aantal jaren kan natuurlijk wel gemeten worden of de economische groei was zoals werd gehoopt, dat bedrijventerreinen van de grond zijn gekomen en dat er ook mensen werken of dat een begin is gemaakt met Kolibri waardoor de arbeidsmarkt en daarmee de woningmarkt beter zijn gaan functioneren. Er zijn al met al voorbeelden genoeg om ervan uit te gaan dat het geen onzinnige aanname is.

De heer HUIZING vraagt de gedeputeerde als bewijsvoering een voorbeeld uit te werken.

De heer SWIERSTRA wijst op het bedrijventerrein Vries. Dat terrein stond jarenlang op de planning van de provincie en de gemeente, maar kwam niet van de grond, ook al stond de afslag bij Tynaarlo al jaren op de infrastructuurplanning. De schop voor de aanleg van die op- en afritten waren nog niet in de grond of de eerste investeerder kwam, waarna het bedrijventerrein in no time volliep.

Dezelfde ontwikkelingen doen zich in Emmen voor: zodra was besloten de N37 om te bouwen tot de A37, begon Van der Valk met de bouw van zijn hotel. Dat hotel staat nu nog in the middle of nowhere, maar zodra er een aansluiting is gemaakt op de Duitse A31 zal de ontwikkeling snel gaan.

Het bedrijfsleven in Meppel heeft steeds gezegd dat de verbindingen beter moeten worden. De provincie heeft het afgelopen jaar de Hoogeveenseweg gereconstrueerd. Die reconstructie die bedoeld was om het bedrijventerrein te ontsluiten was het bedrijfsleven bij de bouw van het terrein toegezegd en op basis van die toezegging is dat terrein er gekomen.

Infrastructuur is dus een middel en een katalysator voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling.

Mevrouw WESTERKAMP meent dat de streefwaarden best in de begroting kunnen worden opgenomen. Het gebeurt ook in de begroting bij het Kompas. En als dan iets niet lukt dan is daar een reden voor. Naar die redenen vragen, hoort ook bij de controlefunctie.

De VOORZITTER stelt vast dat de discussie wordt voorgezet in de statenvergadering.

13. Statenstuk 2005-204, inzake Rechtmatigheid 2005

a. Controleprotocol

b. Nota misbruik en oneigenlijk gebruik

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zegt dat haar fractie geen bezwaar heeft tegen het goedkeuren van de stukken.

De controle aan de hand van de checklist wordt niet afgedekt door de bestaande getrouwheidsbeoordeling door de accountant.

GS controleren, PS controleren, er is een Nota misbruik en oneigenlijk gebruik en er is een controleprotocol en toch kan er nog van alles misgaan. Is het niet beter de goedkeuringstolerantie strakker te formuleren, waardoor het werk minder wordt, maar de kans op effectiviteit stijgt?

De heer HAAR vindt het goed dat aan de ene kant misbruik en oneigenlijk gebruik worden uitgesloten, maar wijst erop dat de overheid aan de andere kant ook ondernemend moet zijn, dus de grenzen van wat mogelijk is, moet opzoeken. Hij is bang dat het nu voorgestelde beleid tot meer risicomijdend gedrag leidt, terwijl de houding eigenlijk positief moet zijn. Nu ambtenaren ook persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor dingen die zij niet goed doen, moet voorkomen worden dat een werkklimaat ontstaat waarin zij zich van tevoren tegen van alles en nog wat indekken.

De heer HARLEMAN is het eens met het normenkader en het controleprotocol, al vind hij het allemaal ongelooftlijk overdreven het allemaal zo te regelen.

De Nota misbruik en oneigenlijk gebruik vindt spreker een goed verhaal, al heeft de accountant zich op dit punt wat vergist door uit te gaan van de Provinciewet en het model-reglement en niet van het eigen reglement van Drenthe. In de Provinciewet staat dat het college minimaal eens per vier het hele apparaat moet screenen op misbruik en oneigenlijk gebruik, terwijl in het eigen reglement staat dat elk jaar een deel van de organisatie moet worden gescreend, zodat na vier jaar het hele apparaat aan de beurt is geweest. Er is nu nog niets gescreend en hoe denkt het college nu voor het eind van 2006 het hele apparaat te screenen?

Of er sprake zal zijn van risicomijdende gedrag hangt mede af van hoe dit soort van onderzoeken worden gebracht. Dergelijke onderzoeken zijn volgens GroenLinks voor ambtenaren bij uitstek de gelegenheid om aan te geven hoe goed zij wel niet werken. Als de indruk wordt gewekt dat alleen een doelmatigheidsonderzoek plaatsvindt als een addertje onder het gras wordt vermoed, zal risicomijdend gedrag het gevolg zijn, terwijl dit onderzoek de ambtenaren juist uit moet dagen te bewijzen dat er op ondernemende wijze wordt gewerkt en dat Drenthe vergeleken met andere provincies een sieraad is. Als het zo wordt gebracht, zullen de ambtenaren in de rij staan om mee te werken.

De heer SWIERSTRA is met de staten van mening dat gewaakt moet worden voor doorschieten bij het controleren. Wanneer de staten menen dat de controletolerantie omhoog kan, houdt hij zich aanbevelen.

Spreker is het met de heer Haar eens dat een aantal van de afgelopen jaren in gang gezette ontwikkelingen leiden tot risicomijdend gedrag, niet alleen bij ambtenaren maar ook bij bestuurders. Die conclusie zegt ook iets over de manier waarop staten en college met de stukken om moeten gaan. Het college moet het lef hebben op een bepaalde manier te werken en als de staten daarmee hebben ingestemd en het resultaat valt achteraf wat tegen dan moet daarover ook niet al te moeilijk worden gedaan. Waar de grens precies ligt, is nog niet duidelijk, het dualisme is maar net op gang en hetzelfde geldt voor de rechtmatigheidscontrole, maar het is bepaald niet de bedoeling de werkgelegenheid bij de externe accountancy te bevorderen.

Dat ambtenaren persoonlijk aansprakelijk moeten kunnen worden gesteld is alleen nog maar gesuggereerd omdat de overheid wil onderzoeken of de ambtelijke status in het licht van de moderne ontwikkelingen nog wel passend is. Maar op dit moment is daarover nog niets vastgesteld.

De heer Harleman heeft al gewezen op het misverstand dat is ontstaan door een foutieve interpretatie door de accountant van het reglement. Bij de schriftelijke beantwoording van de vragen zal worden meegedeeld wat er in deze collegeperiode nog kan worden gescreend.

De rechtmatigheid wordt ieder jaar getoetst en de financiële verordening gaan over de doelmatigheid.

De VOORZITTER stelt vast dat het stuk de A-status kan krijgen.

15. Sluiting

De VOORZITTER dankt eenieder voor zijn inbreng en uithoudingsvermogen en sluit om 19.22 uur de vergadering.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 30 november 2005.

, voorzitter

, commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 19 oktober 2005 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 4 De heer SWIERSTRA zegt toe dat het antwoord op de vraag van mevrouw Mulder over de hoogte van het bedrag dat "De jonge agrariërs" hebben ontvangen aan het verslag zal worden toegevoegd.
- 12 De heer SWIERSTRA wil met de Staten in discussie over het model en de controle van de sturing en zal de WMD nadere informatie laten verstrekken over de deelnemingen, de risico's en alles wat daarmee annex is.
- 15 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de vragen die tijdens het inloopspreekuur zijn gesteld en waarop toen geen antwoord kwam, op tijd beantwoord zullen worden, evenals de schriftelijke vragen.
- 23 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de vraag van de heer Harleman over het Onderzoeksplan 2006 schriftelijk zal worden beantwoord.
- 24 Mevrouw KLIP zegt toe dat de vraag over het programma zorg schriftelijk wordt beantwoord.
- 27 Mevrouw KLIP zegt toe dat de beleidsnotitie over de huisvesting naar de commissieleden wordt gezonden.
- 37 De heer SWIERSTRA deelt mee dat bij de schriftelijke beantwoording van de vragen ook zal worden meegedeeld welk deel van het ambtelijk apparaat nog deze collegeperiode kan worden gescreend.

Bladzijde 14:

Huidige tekst

Bij de instelling van het BTW-compensatiefonds was het risico niet bekend. De staten hebben ingestemd met een uitname van € 1 miljoen uit het fonds, maar het was nooit hun bedoeling dit fonds als structureel dekkingsmiddel te gebruiken. Het college krabbelt nu wat terug, maar desondanks is GroenLinks bereid de brief voor kennisgeving aan te nemen.

Wijzigingsvoorstel GroenLinks

In het verleden hebben wij het BTW compensatiefonds ingesteld om het risico van de BTW operatie zo volledig mogelijk te dekken. In 2004 heeft het college 1 miljoen uit dit fonds gehaald met het argument dat er genoeg in zit. In de brief van 27 september zien we, dat het college nu gaat schuiven: het risico hoeft niet meer zo volledig mogelijk te worden gedekt, maar slechts voor een paar jaar. Dat is echter nooit de bedoeling geweest.

Bladzijde 19:

Huidige tekst

Waarom neemt het college de suggestie om een extern deskundige het weerstandsvermogen te laten berekenen niet over?

Wijzigingsvoorstel GroenLinks

De heer Harleman zegt ... slechts theoretisch is. Maar wat is de zin van het inschakelen van een externe deskundige als we dat advies niet overnemen? En dat zonder argumenten.